

L $\frac{17}{210}$ 4

T335
276

G. H. Spurgeona

Araja Santscha runas

Iatwiski

no

D. Bancf.

210

G. S. Spurgeona

Uraja Zantſcha runas

latwiſki

no

D. Banck.

Zelgawâ,

drukahts pee J. B. Steffenhagen un dehla.

1878.

Latv. PSR Valsts Bibliotēka
Inv 56-37.555

Parb 60.9

Parb 1969 g 24 VI

No zensures atvērta. Rihgā, 6. Februārī 1878.

1. Kuhlreem laudihm.

Kas kuhlreem laudihm dohd labu padohmu, tas leij uhdeni feetâ. Tomehr, kad wina weza laba grahamata faka „Met fawu maisi kâ uhdeni“, tad ari mehs kahdas zeetas drufzinâs gribam mest us fcheem purwojem un ar to gribam eepreëzinatees, ka mums nebuhs par flahdi, kad winus efam pamahzijuſchi; jo kad labas mahzibas iſkaiſam, tad muhſu fehtawa wehl nepaliks tuſſcha. Mums gan zeeta ſeme jauſar, kad kuhtrus laudis norahjam, un leelu mantu tur ari neplauſim; bet kad Araja Zanzis tiſ labu ſemi ween gribetu apſtrahdaht, tad winam drihs maiſes peetruhktu; tapeh3 tiſ drohſchi uſarſim plehſumu.

Kuhtru kauschu dauds paſaulê, un aug, kad winus ari nemas neſehj, un tatschu ſeptinâs puhra-weetâs pee wineem naw tiſ dauds gudribas-kweeſchu, ka buhtu wehrts winus ſagrahbt. Kad wini nebuhtu geſi, tad nebuhtu kuhtri; un kad ari Sahlamans faka „Slinks fawâ prahtâ gudraſ nekâ ſeptini, kaſ prahtigi runa“, tad wiſeem ziteem winau geſiba tiſ flaidri redſama, kâ ſaule puſdeenâ. Kad winus ar ſaweem wahrdeem drufzin ſihwi aiſteeku, tad to daru ſinadams, ka wini labu ſiteeni iſzeefch un ka winus ilgu laiku fawâ wezâ klohnâ waretu kult, lihds winus no ſalmeem iſkultu; jo kuhtriba daſcheem laudihm kaulôs ir ee-auguſi un arween greeſchahs atpakaf, kad winau ari deewſſin zil reiſes iſdſen.

Manas dohmas tahdas, ka flinku kauschu preeſſchâ leels ſpeegelis jauſkar, kur paſchi ſewi war redſeht; jo kad wineem tiſ tahdas azis kâ manim, wini teeſcham to newaretu iſtureht, ſewi ilgu laiku apluhkht. Kas

gan ir tif nejauks, ka tahds flinks wafanka, kas negribetu ne fawu blohdu tureht, kad putra no debefihm lihtu. Warbuht ka biſchki mundraks paliktu, kad leetus weeta bairihts lihtu, jebſchu ari tad pehz waijadsetu jo wairaf atpuhstees. Tahds ir tas kuhtrajs, no ka ir rakstihis „Slinkis flehpi fawu rohku asoti, un tam gruhiti to atkal pee mutes likt.“ Mans prahts tahds, ka ar ſcheem zilwekeem jadara, ka bites dara ar traneeem, winus isdsen no strohpa. Nabageem laj ikweens atwer fawu rohku, bet flinkeem laj tur labu pahtagu; wehl labaki, kad winus ſpeesch pee kreetna darba. Bet kas winus pee darba dabuhs, wini tif kuhtri ka leelkunga moppis, kas fawu galwinu pee ſeenas peefleeds, kad grib reet. Kad tif paſchi ſewi waretu redseht, tas buhtu labi, bet wineem pa gruhiti azis atwehrt, kad wineem ari ſpees geli tur preefſcha.

Wifahm leetahm ſhini paſaulê faws labums, bet ari tas gudrakajs profesors newaretu isteikt, kahds labums ir kuhtribai. Sihja flinku zilweku zil gribe-dams, neko neatradisi ka pelawas. Efmu dsirdejis, ka laudis ſaka „Labaki neko nedariht nekà kaunu dariht“, bet es ſchohs wahrduhs labi nefaprohtu; wini gan jauki ſpihd, bet naw no ſelta. Ari ſcho masumiau es kuhtribai nenowehtu, ſaku: „Wina zaurzaurim flikta.“ Sakajt ko gribat, es efmu drohſch, wisniknaka ſahle neaug tanis ſirdis, kas us kaunu dsenahs, bet kuhtru lauschu ſirdis, kur ta weza tſchuhſka brangi war apflehptees. Man gan nepatiht, kad muhsu ſehni dara nedarbus, bet labaki winus gribu redseht dublòs lihdi ſaklam, nekà kad wini apfahrt wasajahs bes darba. Zuhs kuhtree, jums jau paſcheem waidsehs ſewi iſſla-weht, jo zits neko laba pee jums newar eeraudsiht, kad ari tahs wiſtprakahs brilles us degunu liktu. Ka etikis ſohbeem un duhmi azihm, ta flinkis ikweenam, kas fawu gohdigu maiſi pelna ar ſweedreem waiga.

Tahds zilweks, kas fawu dahrgu laiku un fawu ſpehku ar to iſpohſta, ka it neko nedara, wellam noſtele-

jahs par mehrki; un schis ir labs strehneeks, kas kuhthro drihs zaurzaurim schaus; ar weenu wahrdu fakoh: flinkis wellu fahrdina, laj tas winu eewestu fahrdinaschanâ. Kas tanî laikâ spehle, kur winam jastrahda, tam launs gars ir par beedri, un kas nemas nestrahda neds spehle, tas paleef par wella smehdi. Kad welns kahdu kuhtru zilweku atrohn, tad to wed pee sawa darba, dohd winam rohkâs sawus eerohschus un winam drihs ari aismakfa sawu algu. Woi kuhtriba naw tas awohts, no ka plihfeschanâ un dserfchana istek, kas wisu semi wed pohstâ? Kuhtriba ir ari ubagoschanas mahte un dauds launuma fakne. Kam nekahda rohka pee darba, tam tatschu wehders pee ehfchanas. Tas masajs zaurums apakfch deguna norihj drihs to naudû, kas bij wajjadstga, laj behrneem buhtu drehbes mugurâ un maise us galda. Deewa wahrdi faka: „Dsehrejs un rihjejs panihks, un pagires wilks ffrandas mugurâ.“ Kâ fuhnas aug wezôs juntôs; tâ dserfchana isaug no kuhtrahm stundahm. Kas stundu pehz stundas pawada neko nedaridams, tas taifa zaurumus sawâ fehtâ, laj zuhkas waretu eelihst dahrsâ, un winas ari nahf ar johni un zil labi tur strahda, to ikweens dahrsneeks mahf stahstiht. Slinkis wellam ir labs materials, no ta war dariht, ko til grib wai sagli, wai flepkawu, wai zitu ko. Kad no kahda zilwela war faziht „Winfch parleeku flinks“, tad jau peeteef, jo pee ta wisi grehki pilnâ skaitâ.

Saweem dehleem arween scho padohmu esmu dewis: „Mesabeedrojatees ar flinki, ka wina flimiba jums nepeelihp.“ Gauschi bihstohs, ka wini nedohdahs us kuhtribas zetu un esmu usmanigs to pirmo eefahkumu nospeest; jo juhs sinat, wislabaki ir wilku nokaut, kad wehl jauns. Muhfu behrni wisu launu dabu arween nes pee fewim, jo winu redsam augam, kâ niknu sahli dahrsâ. Muhfu sehni aisskrees ar launeem beedreem pee neeku darbeem, kad winus nemahzam palikt mahjâs un kad winus tâ neaudsinajam, ka wineem flinku beedriba reebj. Melaid winus nemuhsham us frohgu, mahzi winus

labaki kahdu grafi nopelniht, kamehr wehl jauni, us-
audsini winus par bitehm un ne par traneeem.

Muhfu deenâs dauds fuhdsahs par zeeteem fungeem
un fainneefeeem, bet es sinu, ka ari daschureis jafuhdsahs
par flinkeem gahjejeem. Mums jaar ar tahdeem sirge-
leem, kahdi mums ir; bet daschureis labaki gribetu art
ar gleemesi nekâ ar flinku puifi. Labaki asinis no kohka
waretu isspceest, nekâ freetnu darbu no tahdeem laudihm,
un tatschu arween til plahpa no gruhteem darbeem; kad
labaki kahdureis runatu no faweem nedarbeem! Slinkis
naw it nekahds strahdneeks, jo zuhka naw bullis un nah-
tras naw ahbeles. Man brihnums, ka daschi laudis tur
til dauds kafu, kas nekahdas peles neker. Labaki fawu
naudu mest akâ, nekâ to aismafsaht tahdeem algadscheem,
kas wisu deenu par weenu kahposta-lapu leen. Es gribu
dshwoht un laj zits ari dshwo, bet flinkim schi rekte
naw, jo kas negrib strahdaht, tam ari nebuhs ehst.

Ari laudis no augstahm kahrtahm dohd launu
preekschshmi, jo ziti leeli fungi ir til kuhtri, zil wini
bagati un daschureis wehl wairak. Zitam kundstnam ne-
kahda darba naw, ka matus fufahst un lihds ar fawahm
kundsehm dahrgu laifu nokaut. Wiseem gan naw jaar,
bet darbu ir deesgan pasaulè un neweenam naw jafehsch
kâ kahpuram kahpostâ. Daschi laudis gauhschi noschelo-
jami, ka ar neezigahm leetahm fawas deenas pawada, ka
zauru deenu skatahs speegeli un tur eerauga tahdu sehnu,
kas wehl neweenu kartupeli naw eelizis katlâ, bet dauds
no ta isnehmis. Labaki sche laufâ ar fawu kehwi gribu
peekust nekâ maisi ar feeru ehst, fo neesmu nopelnijs;
labaki gribu nomirt nekâ dshwoht bes wiseem labeem
darbeem!

Bet flinki ar wisu fawu gudribu meera nedabu, jo
beidscht wineem wairak darbu nekâ ziteem. Wini ne-
grib fawu juntu lahpiht lihds wineem jauns nams
jauszek; wini sirgu negrib eejuhgt, lihds pascheem rati
jawell. Kad gudri buhtu, wini fawu darbu labi daritu,
tad nebuhtu jadara ohtreis. Kas labpraht negrib gruhti

strahdaht, tam es faku: „Speedees pee fawa darba un dari winu drihs, tad pehz warefi labi atpuhstees.“

Ari deewabihjigeem laudihm fchihš leetas labi wehrâ jaleef, jo ziti ir gauschi kuhtri un zaur to kriht besdeewigu lauschu mehlês. Es dohmaju, deewabihjigs arajs buhs tas labakajs strahdneeks wifâ laukâ un neweens zits winu darbâ newinnehs. Kad pee darba efam, tad laj ari strahdajam usmanigi un laj nepeeturam fawu arkli un ne-treezam ar fawu beedri. Nepeetur fawu sirgu peli kert. Tas puisis, kas nestrahda, kad fainneeks nekatahs us rohlahm, ir kalps preeksch azihm un tahds naw Kristus kalps. Kad ziti kristigi laudis fawas rohkas un lahjas wairaf kustinatu, bet fawu mehli masak, tad labaku lee-zibu dohtu no fawas tizibas nekâ tagad. Kristigs zilweks laj naw kuhtrs zilweks; Jesus dauds ir strahdajis, ari wina mahzeeksem naw jabihstahs no darba.

Nu fawus linus esmu nowehrpis; zif esmu warejis, tif esmu darijis, bet skudra nemahk medu kraht. Tomehr, tur pateesiba, tur pateesiba, kad ari wadmalu fwahrkôs gehrbta — un laj ar to peeteef!

2. Labprahtiba un zeetiba.

Ne-efi falds kâ zufurs, tad pasauale tewi nolaisihš, ne-efi ari flahbs kâ etikis, tad pasauale tewi issplaus. Widus-zeksch tas labajs, tif mulki eet pa abahm pusehm. Ne-efi kâ klints, bet ari ne-efi kâ smiltis; ne-efi kâ dselse, bet ari neefi kâ wasks. Newehdini ar asti katra zilweka preekschâ, kâ dumji fuzeni, bet ari neapreij ikkatru kâ nikni frantschi. Schini pasaulê ir balti laudis un melni laudis, un ar wiseem jadsihwo. Ziti ir tif lohaini kâ knutes, ziti atkal tif ahtri eedegahs kâ deglis un sprahgst kâ pulweris. Pateefi naw nekahds preeks ar zilweku fatiktees, kas ruhž kâ wezs lahjis un ir tif sihws kâ mescha-ahbols un tif afs kâ nasis, bet winsch warbuht ir gohdigs wihrs; bet lehnajs Indrikis, kas preeksch ikkatra planahs kâ kahrkllis wehjä, neweenam ko laba nedara un

paleef wiseem par apsmeeflu. Smadsenes zilwekam waijaga muguras faulds, zitadi fawu galwu newar tureht; bet kas fawu muguru nemahf lohziht, tas ar peeri pee-dausisees pee greesteem.

Katram darbam ir faws nolikts laiks: tad to wari dariht, ko ziti grib, tad ari to newari dariht. Kad tu buhfi ehselis, tad katrs us tew jahs; bet netauj, kad ziti tew grib uslikt fedlus. Kad ikkatram gribam patikt, tad buhfiim ka frupis apaksch ezeschahm, mums nemuh-scham meera nebuhs; un kad wiseem faweem nahburgeem gribam buht par fulaineem, tad neweens mums par to nepateiks. Kas fewi turahs ka aita, tas nomanih, ka wisi wilki wehl naw nokauti; kas us zeta gul, to laudis famih; kas paleef par peli, to kakis aprihs. Kas to pazeesch, ka ziti winam usleef tekus plezeem, tam wini drihs usliks wehrfi. Esi labprahstigs fawam tuwakam pee wisa laba, bet nepaleez wina fufeklis.

Jr tahdas wezas lappas, kas arween kahro pehz jaunahm sohsehm, un kad tahs dara winau prahtu, tad winas drihs aismakfa ar fawu kaku. Tu buhfi labs beedris, kad wiseem kalposi, bet drihs wini tew fazih: „Ar Deewu, mihkajs kurwis, tu manus ahbotus labi esi nesis.“ Warbuht wini tew aismakfahs ar labeem wahrdeem, bet no wahrdeem kakis nepaleef trefns un labi wahrdi tew nedohs aisdaru pee maises. Dee, kas tewi ar labeem wahrdeem meelo, woi nu tewi grib peewilt, woi tewi grib dariht par fawu kalpu; kad gaku buhs apehduschji, tad faulus metih, pee malas. Tapehz esi prahstigs un flatees papreeksch, kad tu gribi lehft par grahwi. „Nejehga tiz wifu, bet prahstigajs nem fawus sohkus.“ Esi ar fawu nahburgu tik tahli, kamehr tawa sinama firds ar tewim war lihds eet, bet schfirees no wina, kur tawas firds kurpes tewi eefahf speest. Gesahz ta ka tu dohma beigt un laj ikweens zilweks nomana, ka tu ne-esi radihts no mihklas, bet ka tu tahds esi, kam faws prahts un kas pehz fawa prahta dohma dariht. Peeturi fawu sirgu tuhliht, kad nomani, ka esi apmaldi-

jees un greefees atpakaf par to taifnako zeku. Kas negrib křift leelās wainēs, tas laj fargajahs no masahm; tapehž peeturi pee laika, kad taws beedris tewi grib eewilft bedrē. Labaki ir fastrihdetees ar fawu beedri, ne kà fawu gohdu paspehleht. Laj launi laudis tewi fauz par behgli, kad tu no grehka esi behdřis; labaki řhini laikā behgt nekā muhsřigi. Laj neweens tew ne-eruna to, kas tewi pohstā wed; kad draugus gribi pirkt ar fawu pohstu, tad dahrgu maksu esi aismaksajis. Esi drohřř, fur tu gribi stahweht, mahzees řazihť „Ne“, tā ir leela gudriba.

Katra laba draugs, neweena laba draugs. Kas řaweem behrneem maift nem un to dohd řaweem labeem beedreem, kas winu pehž par to apřmej, tas naw labřirdigs zilweks. Tas kas ziteem naudu aisdohd, daudřreis paspehle fawu naudu un turklaht wehl řawus draugus; kas par ziteem galwo, daudřreis pats wairs nedřihwo drohřř. Regalwo nemuhsřam par leelaku naudu, nekā tu gribi paspehleht. Sahlamans řaka: „Kas par řweřřu galwo, tam buhs behdu gan, bet kas galwořřanu eenihť, tas paleef meerā.“

Kad zits muhs apkaitina, tad mums tas jazeefř bes duřmahm, bet mums jafargajahs, řa muhsu eenaidneeki muhs artween no jauna negruhsř. Laj neweens zilweks tewi nepeewik diwreis; kas pats fawu gohdu nefarga, tam ziti to laupihš bes bailehm. Pahwils labpraht gribeja zeest řawa řunga deht, bet winřř řaweem eenaidneekem neaismirřa řazihť, řa eřoht Rohmneeks, un kad winu klusam gribeja islaist no zeetuma, tad winřř řazija: „Tā ne, bet laj wini pařři nahť un muhs iswed.“ Křistihťs zilweks ir lehnprahtigs par wiřeem apařřř řaules, bet winřř tatsřu ir zilweks. Daudř laudihm tas gan naw řařa, jo wini tuhliht apřlaistahs, kad til řahšs winus dohma aistift.

Muhsu zeemā ir niķns řuns, kad tas řo ar řohbeem ir řakampis, tad wakā wairs nelaiřř, tew waijadřetu winam galwu nozirst, kad winam řo gribetu isřaut no

mutes; tahdi ir ari daschi zilweki. Abtraki ar sekumeem waretu kult, nekà tahdu zilweku pahrrunaht, laj paleef prahtigs. Ko winsch weenreis eedohmajees, pee ta paleef, laj buhtu labs woi fauns. Kad zilweks pee taifnibas un pateesibas pastahw, tas ir teizams; bet kad tahdam neprahtigam stuhrgalwigam zilwekam galwà ir zeeta fà afmins, kas tad ar winu war istureht! Bezajs Zeetgalwis ar duhri naglu gribēja eefist obfchu galwà un palika nabags pee rohkas us wisu muhschu; kad sawus kweefchus newareja pahrdoht par to zenu, fo labpraht gribēja, tad schurkas un kohdi tohs samaitaja flehti. Kas par wina laukeem eet, reds wina stuhrgalwibu, jo winsch nizina wisu prahtigu semkohpibu, tapehz ari neweenam naw tahdi prasti lauki. Kas arween pee sawa dumja prahta grib palikt, tas nemuhscham nepaleef labaks.

Saweem behrneem mums buhs parahdiht laipnibu sawà laikà un zeetibu sawà laikà; newehle wineem dariht wisu fo grib, bet neaisleeds wineem ari wifas leetas. Dohd zuhkai baribu, kad wina ruhz, un dohd behrnam, pehz ka winsch brehz; tad tew buhs trefna zuhka, bet nerahtns behrns. Ar zilweku, kas mahzahs tauri puhst, un ar lutekli gruhthi dshwoht weenà istabà; bet kad sawus behrnus neaudsinajam, tad paleef ziteem par peedaufschanu un pascheem par mohkahn. „Rihfste un pahrmahzifchana dohd gudribu, bet behrns sawà wakà dara mahtei faunu.“ Kas bihstahs no galwas-fahpehm, kad sawus behrnus pahrmahza, tam buhs firds-fahpes, kad wini usaugs. Efi pateesigs un taifns pret saweem behrneem, taws „Ja“ laj ir ja un taws „Ne“ laj ir ne. Memuhscham neapfohli saweem behrneem, kad to negribi tureht, laj tu winam buhtu fohlijis pihragu woi pahragu us muguras. Speesch sawus behrnus pee paklausifchanas, nepaklausigi behrni ir nelaimigi behrni. Kad tawi behrni tik weenreis par tewi uswar, tad tewi mihs apafsch fahjahm, jo kas A ir teizis, tam ari B jateiz. Mehsh nedrihftam sawus behrnus kaitinaht, bet mums buhs

fawu namu waldiht Deewâ bihjaschanâ; kad to daram, tad Deewa swehtiba pee mums rahdisees.

3. Pazeetiba.

Pazeetiba ir labaka nekâ gudriba; weens mahrzinsch pazeetibas ir wairaf nekâ weens pohds gudribas. Wisi laudis flawe pazeetibu, bet mas mahf pazeestees; wina ir sahles preeksch wisahm flimibahm, bet katrà dahrsâ winas neaug. Kad meefas un kauli behdu pilnas, tad muhsu firds muhs dsen kurneht un sùhdsetees, tà kâ firgs fawu galwu krata, kad muschas winu mohza un kâ ritens rihb, kad speeki watâ; bet woi kristigs zilweks laj ir kâ firgs un ritens? Kad saldats nemahf labaki karohht nekâ gana-sehns, tad tif nowelz winam mundeeri. No ahbeles zitús augtus meklejam nekâ no ehrkschka-kruhma. Pazeetiga pestitaja mahzekli laj ari paschi ir pazeetigi. „Sakohsch sohbus un pazeetees“ ir wezas mohdes padohms, bet „Pazeetees un pateizees“ ir dauds labaki. Kapehz laj tà nedaram? Zhsteni jafaka, ka mas siteenus ar pahtagu efam dabujusch, kad apdohmajahm, zif kuhtri firgi efam, un kad ari bischi fahp, drihs atkal to aismirft. Behdas, kas pagahjuschas, dsemde preeku; nez bihstees eet us Egipti, kad tu fini, kâ no tureenes ifeesi apdahwinahts ar selta un sudraba traufkeem.

Laudis, kas nemahf pazeestees, fawas behdas audsina leelas un fawu preeku nokauj. Behdas ir weesi, kas nahf, kad neweens winus neluhds, bet nepazeetigi laudis tahdus weefus pee fewis fauz leelòs pulkòs. Dasch zilweks raudadams ir peedsimis, schelodamees ir dsihwojis un behdigs ir nomiris; winsch arween tahs ruhktahs sahles flalo fawâ mutè un nesh, ka nemas nebuhtu tif ruhktas, kad winas us weenu reis norihtu un ar pazeetibas uhdeni fawu muti isskalotu. Winsch zitu lauschu nastas tur par masahm, bet fawas behdu spalwinas tur par swinu; winsch arween dohma, ka winam flikti flahjabs; neweenam laudis tif dauds nemin us kahjahm kâ

winam; sneegs preeksch wina durwihm arween fadsen wisleelafu kupeni un nekam krusa tif stipri nesit pee lohga fà winam — un tatschu, kad pateesiba gaismâ nahktu, tad redsetu, fa wina behdas nemas naw tif leelas. Leez tif bischi pazeetibas=fahls pee tawas putras un wina paliks tif gahrda, fa leelfunga maltite.

Kam tas patihf, kad winsch nabags, bet pasaulê dauds gruhtakas leetas nekâ nabadfiba. Masas kurpes speesch, bet winas nespeesch, kad zilwekam tif masa kahja. Kam mas pee rohkas, tam ar masumu ari jaiстеef. Nabadfiba naw kauns, bet tas laj kaunahs, kas par fawu nabadfibu kurne. Zitâs leetâs nabagi ir laimigi par bagateem, jo kad nabags issalzis, winsch fawu baribu gan atradihs; bagatam gan buhtu bariba, bet deemschehl naw issalzis. Nabaga galdu ahtraki war flaht nekâ babagata. Dascham deewabihjigam semneekam ir tee labakee fulaini, kas winam kalpo, kad fawu maist ehd; winus fauz: „Peetezigajs, Laipnigajs un Preezigajs.“ Darbs dohd weschelibu un weens seezinsch weschelibas ir labaks nekâ mais ar seltu. Tas naw laimigs, kam pulka ir, bet tas, kas par fawu mantu mahf preezatees. Weenâ karotê ar zukuru ir wairaf falduma nekâ pilnâ muzâ ar etiki. Bagats naw tas, kam dauds mantas, bet tas, kam Deews wina mantu swehrti. „Kahpostu wirums ar mihlestibu ir labaks nekâ barohts wehrfis ar naidu. Labaki ir masuminsch ar ta Kunga bihjaschanu, nekâ leela manta, fur raises flaht.“

Kad behdas nahf, tad neko nelihds, kad pret Deewu kurnejam; kas tà dara, tas spahrdahs pret dsenuli un eedurahs kahjâ. Kad wehjsch puhfch, tad kohki lohzahs; dari tu ari tà. Ar kurneschchanu neko newar nopelniht, bet pazeetibai ir selta rohka. Behdas ari pahrees, pehz leetus atkal faule spihd, mellahm wahrnahm ir ari spahrni, pehz seemas nahf wasara.

Kad Deews weenas durwis aisslehd, winsch atwer ohtras; kad kweeschi neisdohdahs, warbuht fà meeschi isdohfees: weena wista fawas ohlas atstahs, bet ohtra

wifas isperinahs. Ari behdu upê buhs weena faufa weetina, fur pazeetiba war pastahweht, un kad ari tahdas weetas nebuhtu, pazeetiba mahf peldeht.

Draugi, laj dsenamees pehz pazeetibas un ne=eecrihtam furneschanas fehrgâ, Deewa zetûs besdeewigi norahdami. Tas no behdahm isglahbjahs, kas Deewa prahtam padohdahs. Kad mums ari sweesta naw, laj Deewam pateizam, kad mums wehl maifes nepeetruhtst. „Teem, kas Deewu mihle, wifas leetas par labu isdohdahs.“ Wis, kas no debefihm friht, semei ir par labu, kas no Deewa nahf, ir swehtiba, un kad ta ari buhtu rihtste. Mums gan ne muhscham behdas nepatiks, tà kâ pele nemihlehs fakî, bet zaur schehlastibu Pahwils sawu behdu deht ir leelijees. Krusts gruhthi nefams, bet kad turamees pee Deewa, tad wina juhgs paleef weegls. Par behdu un krusta zeku aiseet us debefihm, un kad mums naw fazihts, ka karehtê fehdedami us debefihm aisbraufsim, tad mums naw jabrihnahs, kad debes=zeku atrohnam gruhthu. Kad tif wis labi isdohdahs! arsim ari zeetu semi zeredami us plauschanu, un kad kahds par gruhthu darbu grib kurneht, tad mahzifimees pee ta preezigi dseedahth.

4. Plahpas.

Kahdâ wezâ basnizâ es redseju eemahtus preefsch plahpahm, fo wezôs laifôs uslika tahdahm feewahm, kas ar saweem wahrdeem sawus wihrus mohzija. Wezôs laifôs darija ehrmigas leetas, bet teefa ir, ka feewischki ar sawu mehli dara dauds launuma. Bet woi tad feewischki schini leetâ dauds fliftaki par dascheem wihreem? — Laudis saka: flusu zeest feewai esohth pehrku=rohtha, bet neweena to negriboht nemt. Woi ir teefa, ka feewischkis tif to nefaka, fo nesin? Woi feewu mehles ir kâ jehru astites, kas weenumehr kustahs? Laudis saka: lapfahm esohth aste ween, bet feewischkeem mehle ween. Woi ta weza luhgschana bij laba: Deews, pasargi muhs no leel-

gabaleem un feewiſchku mehlehmi? — Janzim paſcham ir laba klufa feewina, kaſ tif ſaldi runa, ka tif preeks ko klaufitees; bet winſch ſin, ka zitas feewas labaki ſpredi-
kus tur nekà Deewu luhds, un winahm nemas ſtipra kaſeja naw jadſer, laj winu dſirnutinſch ruh3. Tomehr, kaſ ir labs ſohfas-mahtei, taſ ari tehwinam buhs labs, un ziti tehwini mahſ tif pat labi klaigahſt kà mahrites.

Zihri ſkahlde, ka nekahdas nodohſchanas nenem no wahrdeem! Zif bagata paliktu tahda walſts! Bet deem-
ſchehl, wahrdi nemakfa galwas-naudu. Un kad wehl par meleem dubultu galwas-naudu nemtu, tad walſts ar to wiſus ſawus parahdus waretu nomakfaht; bet kaſ to nauđu eedſihs! — Kaſ plahpa, taſ jau pa puſei melo, kaſ dauds runa, taſ ari dauds melo. Kad laudis tif pateefibu ween gribetu ſtahſtiht, zif meeriga paſaule mums buhtu! Klufu zeest reti dara kaunumu, bet runahſt wiſai walſtij zel mohkas. Klufu zeest ir gudriba; bet kad ar ſcho mehru mehro, tad buhs maſ gudru wihru un feewu. Klus uhdens ir dſilſch, bet tahs ſeklakahs upites burbuſo jo dikri. Atwehrtà nute, tukſcha galwa! Kad lahde buhtu ſelts un ſudrabs, tad wahku neatſtahtu wakà. Runahſt mahſ no ſewis paſcha, bet klufu zeest ilgi jamahzahs.

Kad mums jaruna, tad laj ſargamees kaunus wahr-
dus runahſt un zitus aprunahſt. Jo ar mehli tàpat zilweku war nokaut kà ar rohku. Leelaku kaunumu ne weenam zilwekam newar dariht, ka wina gohdigu wahrdu iſpohſtiht. Zklatrs zilweks naw ſaglis, uſ ka ſuns reij, bet dauds laudis tahdus tur par ſagleem; jo paſaule dohma: kur duhmi, tur ari buhs uguns, un ti3 labpraht to, ko laudis kauna runa no ſaweem tuwaweem. Tapeh3 ſargajees ſawu tuwako aiſtiht pee wina gohda; jo gruhſti ir dublus nomafgaht, ar ko laudis muhs awgahnijufchi; ka wahrdu laudis ſawâ melnâ grahmata eerakſtijufchi, to tif ahtri tur neidſehſihs. — Kad gribi ſargatees no kaun-
neem wahrdeem, tad eſi palehns runahſt; jo kad wiſus zilweku grehkus waretu ſafeet diwòs kuhliſchòs, tad

weens kuhlis laikam buhtu mehles-grehki „Kas ne wahrda nekluhp, tas ir pilnigs wihrs, warens, ari wifu meefu sawaldih.“

Zuhs plahpas, atmeteet sawu negohdigu amatu, nee-seeet wairs wella plehschas, ar lo winfch eenaida-uguni uspuhsch! Merihdinajeet laudis weenu uf ohtru! Luhdseeet wairak Deewu un runajeet masak launa no sawa tuwaka. Ifkatra sohfe mahf klaigah, bites duhz un tuffcha muza fkan. Tur sawu muti, tad muschas tew ne-eeftrees rihkle, un launi wahrdi neisnahks ahrâ. Labi apdohma-jees un tad runa. Bet par wifahm leetahm luhds to fchehlastibas Deewu: „Kungs fargi manu muti un pa-fargi manas luhpas.“

5. Nemeet wehrâ laifu.

Daschi laudis arween tad nahf uf eisenbahni, kad nupat nobraufusi, un tad faka: „Ko? wai jau prohjam? Kâ tad fchodeen tâ steigusees?“ Wini usbrauz uf tirgus platscha, kad ziti jau taisahs uf mahjahm braukt. Wini grib seenu kalteht, kad jau eefahf leetus liht un plauj tif tad sawu labibu, kad wifî graudi jaw isbirufchi; wini aifflahj afu, kad behrns jau noslibzis un aifflehdj statta durwis, kad firgs jau nosagts. Wini lihdsigi gohwes astei, kas arween paleef pakatâ. Wini ir tâ, kâ pehrnaja gada kalenderis, kas tagad wairs negeld, un tatschu winus newar pee malas mest kâ wezo kalenderi, jo wini negrib nomirt, jebfchu dsihwi nefo laba nedara. Tahdi laudis arween aifbildinajahs, ka tif drufzin pa wehlu esohf nahkufchi, bet drufzin pa wehlu ir dauds pa wehlu. Mans nahburgs steidsahs ar spanni pehz uhdens, kad jau wina nama beidsamais balkis bij fadedis; tâ winfch laikam sawu testamenti eefahks rakstih, kad spalwu wairs newarehs rohkâ tureht, un eefahks atgreestees, kad wairs nebuhs pee pilna prahta!

Tahdi laudis dohma: „Nih tâ ir labafi nekâ fchodeen“, wini to fakamo wahrdu pahrgrohsa un winu gudriba ir

ſchi: „Medari ſchodeen, ko tu rihtâ wehl wareſi dariht.“
 Wini arween gaida uſ zepteem zahteem, kaſ wineem
 eefkrees mutê, un zere tahdu laimi, kaſ wineem no debe-
 ſihm fritihſ flehpi; bet winu dahſâ aug nahtres un
 zuhkaſ leen zaur ſehtas zaurumeem. Kad irbehm waretu
 ſahli uſ aſtiti bert, zil wini tad pahrneſtu mahjâs! bet
 kad ſchinî paſaulê wiſi putni tiſ ahtri ſkreen, tad ari
 winu behrneem tuſſcha karote jabahſch mutê. „Kaſ par
 to“ tâ wini ſaka, „nahſ labaki laiki, tiſ pagaidi.“
 Winu putnini wiſi wehl fehſch juntâ un ir ſmuſi trekni,
 bet rohkâs wineem nekahda naw un ſewa un behrni
 zeeſch truhkumu. — Laikſ un uhdens-pluhdi uſ neweenu
 negaida, un tatschi ſchee laudiſ waſajahſ apſahrt kâ
 tahdi, kam wiſi laiki peeder. Sawâ laikâ gan redſehſ,
 ka pa maldamu zeku ſtaigajuſchi, prohti, kad badſ wineem
 uſbruks, un daſch zilwekſ jaw labu gabalu ir ſtaigajis
 par to zeku, kaſ aiſwed uſ Bada=zeemu. — Kaſ ne-
 griſ art, laj negaida uſ plauſchanu; kaſ pawaſarâ laiku
 neleek wehrâ, tam rudenî buhſ behdas papilnam. Dſelſt
 waijaga kalt, kamehr wina karſta, kad wina atdſiſuſi, tad
 ir zeeta. Kaſ negriſ, kad winſch war, taſ newarehſ,
 kad winſch griſ. Laikſ naw peefeets pee weetas, ka ſirgſ
 pee ſileſ. Laikſ aiſſkreen kâ wehſſch, un kaſ griſ miltuſ
 malt, taſ laj greeſch ſudmalas ſpahrnuſ pret wehju.
 Kaſ ſawu muti atplehſch, laj maiſe kriht eekſchâ, taſ
 winu tiſ ilgi atplehſihſ, lihds nahwe winam eekrees.
 Schinî paſaulê neko zita newar dabuht beſ puhlina kâ
 nabadſibu. Wezôſ laikôſ ſazija: „Mulleem ir ſekmeſ“,
 muhſu laikôſ ſchiſ ſakamſ wahrds wairſ negeld, jo ſaki
 neſkreij ſuneem mutê, kad tee gul. Kam ir laika un
 winſch tatschu gaida uſ labaku laiku, tam tahds laikſ
 nahſ, kaſ winam nepatiſ. Ko palihds rohkâſ likt
 flehpi un ſaukt: „Deewſ, palihds mumſ!“ Deewſ tiſ
 tam palihds, kaſ patſ ſewim griſ palihdſcht. Kad redſu
 kahdu zilweku, kaſ par ſlikteem laikeem ſuhdsahſ un runa
 par ſawu nelaimigo likteni, tad dohmaju pee ſewim:
 „Weza ſohſe naw tupejuſi uſ ſaweem pauteem un nu

fuhsdshs, ka wisi pauti gahja wanfkaros." Laimo ir tam zilwekam, kas to mekle, wina ikkatram klandina pee durwihm, bet kad zilweks kawejahs durwis atwehrt, tad wina prohjam. Bet laudis tif fuhsdshs par sawu nelaimi, wini saka: „Man nekaw neisdohdahs, kad es buhtu kurpneeks, tad sinu, ka wisi laudis peedsimtu bes kahjam, kad es pee upes tezetu uhdeni smelt, tad wina buhtu isfikusi.“

Neprahtigam kugineekam ikkatrs wehjsch puhjsch pretim. Neweens naw tif gudrs un tif bagats, ka tahdam waretu palihdscht, kas pats sewim nemahf palihdscht. Tapehz nemeet wehra to laifu!

6. Utwer azis.

Kas labi grib eet pa pasaulis zetu, tas laj labi apskatahs apfahrt; jo ir daschadas lamatas pelem, daschadi tihkli swihm un daschadi walgi zilwekeem. Kad lapfas fkreij apfahrt, tad ne-esi sohse! Bet wisi laudis naw weenadi: dasch ar weenu azi reds wairaf nekà zits ar diwahm un dascham ir labas azis un tatschu neko neredf. Wisas galwas naw gudribas krahtini. Ziti ir tif gudri, ka no wiseem laudihm launa bihstahs, ziti atkal tif mukki, ka ikweens blehdis winus peewit. Weens zilweks grib redseht zaur muhri, lihds winam azis fahp, ohtrs atrohn schkirbinu feenà un zaur to reds zif tahli gribedams. Ziti strahda pee degoscha zepka, bet uguns winus neaisteef, ziti pee krahsnes grib filditees un fadedsina sawas rohkas. Teesa gan, ka neweens sawam brahlim gudribu newar eeleet, tatschu zitas mahzibas gribu doht, kas weenam woi ohtram buhs labas, tà ka manim labas bijuschas.

Neweens zilweks naw tif lihdsigs gohda-wihram ka tas leelakajs blehdis. Kad kahdu zilweku redft, kas pahrpahrim ar Deewabihjaschanu ispuschkojees, tad esi drohsch, ka firdi dauds nebahs. Nemekle sewim draugus winu ahriugu gihmi uskublodams, smukas kurpes daschu-

reis speesch. Netur to par labu zilweku, kas labi mahf treekt; kakes, kas dauds naud, neker peles. Nedohdees zitu lauschu rohkās; kas pirkstu bahsch apakšch dsirnuakmens, tam to samals. Nedser neko, ko papreeksch ne=esi redsejis; neraksti fawu wahrdu apakšch papihra, ko ne=esi lasijis. Nezet prazeses, kamehr tew wehl kas pee rohkās, adwokatu nami daschureis ir zelti no geku galwahm. Ne=ej tahdā uhdeni, kur dibeni wairs newari redseht. Atwer maisu un skatees, kas tur eekschā, kad tu gripi pirkt, kas siweni pehrf maisā, buhs peemilts. Sargajees no tahda wihra, kas fewi netur gohdā. Sargajees no tahda, kas lahd, jo kas fawu Deemu mahf saimoht, tas ari mahf meloht un sagt. Sargajees wiswairaf no fewis pascha, tas niknakajs eenaidneeks ir muhsu firdi. Kad dsirdi jaunu mahzibu, tad skatees papreeksch, woi wina maise woi akmins, un nedohma, ka tee pehperkohki ir gahrđi, kas ar seltu ispuschkoti.

Meleeeles ar fawu darbu, kamehr to wehl ne=esi pabeidsis. Neisleij nesklaidru uhdeni, kamehr tew naw sklaidra; masa pelna labaka nekā it nekahda, pasemigi kalpoht labaki nekā bes darba stahweht. Grees zeku wehrsim un trakam zilwekam; kad negribi melns palikt, tad neapkampj skurstena=slauzitaju un nestrihdees ar launu zilweku.

Nemuhšam nejahj us tahda sirga, kam kahjas falaustas. Neustizees tahdeem laudihm, kas pa dauds laipnigi, un ari ne=elaischees ar tahdeem, kas beskaunigi un rupji. Kad schurku redst, tad fataisi flasdu, bet fargees, ka fawus pirkstus nesaspeedi. Nedarbojees ar leelmuti, jo wina alus putas ween; drihs manisi, ka leelmutes un melkuti ir brahtu=behrni. Nesaki neweenam wisus fawus noslehpumus, jo zilweki ir wahji. Bet ari nedohma launa ween no wiseem laudihm; jo zilweki naw engeli, bet wini ari naw welli. Mans beidsamajs padohms schis: apdohma, ka ta buhs ihstena gudriba, kas Deewa preekschā pastahwehs.

7. Wainas.

Kas fewi isteiz, ka esohht pilnigs wihrs, tas ir pilnigs gefis. Gan esmu staigajis labu gabalu pa pasauli un tatschu wehl ne-esmu redsejis sirgu bes wainas un zilweku bes wainas. No ohgku=maisa newar isbehrt baltus miltus un juhra newar atrast medu. Wainas zilwekem naw usrakstitas us peeres, un tas ir labi, jo tad wiseem waijadsetu nest pa daudj leelas zepures, kas winu wainas apfeds, jo ka weens pauts ohtram ir lihdsigs, ta wainas ikweena zilweka firdi. Neweens nestn, kad zilweka grehti parahdisees, jo sakis islez no grahwja, kad neweens to nedohma. Sirgs, kam lihkas kahjas, warbuht kahdu pusjuhdsi neklusps, bet ta waina paleek wina kahjas, un jahjejs dara labi, kad fargajahs. Runzis gul faulê un neko launa nedara, bet atstahj pagraba durwis wakâ, tad buhs tuhliht pee peena. Kramâ ir uguns, jebschu winsch aufsts, sit winu ar tehraudu, tad redsefi. Pulweris jafarga, laj dsirkstele nekriht eefschâ.

Kad til to apdohmatum, ka dsihwojam wahju zilweku starpâ, tad nepaliktum dusmigi, kad pee faweem draugeem eeraugam wainas. Swehtigs tas, kas no meefahm un afinihm neko laba negaida, winsch nemuhsham nepeewilfees. Tahds sirgs, kas nemuhsham neklusps, til buhs Leijputru-semê, fur Eilkeni augohht pee kohkeem; bet schini launâ pasaulê naw neweens balkis bes sareem un neweens kweeschu-lauks bes niknahm sah-lehm. Ari prahhtigs kutscheeris weenreis apgahsch ratus un ari labai fainneezei kahdu reis putra peedeg, ari kreetnam arajam kahdu reis arklis saluhst un waga naw taifna. Tas ir neprahhtigs, kas no laba drauga schkirahs, kad kahdas wainas pee wina atrohn; dasch pahrdohd sirgu ar weenu azi un nopehrf aflu. Kad mums wiseem wainas, tad laj zits ar zitu pazeeschahs. Zitu lauschu wainas mums parahda muhsu paschu wainas. Laj muhsu nahburgi mums ir ka speegelis, fur sawus

grehfus eeraugam, un laj pee few pascheem to labojam, ko launa pee wineem redsam.

Tahdi laudis man nepatihf, kas sawu degonu bahsch zitu lauschu mahjas un ohfshere pehz winu wainahm; tahdi laj labaki apluhko sawas mahjas, wini warbuht wellu atradihs, fur to nemas nebuhs dohma-juschu. Ko zilweks grib redseht, to winsch ari redsehs; jo wainas arween ir leelas, fur mihlestiba masa. Buhtu labaki, kad tahdi wainu-medineeki mekletu pehz zitu lauschu labeem darbeem; schis darbs buhtu wairak patihkams, un neweens tahdu medineeku no sawas seh-tas neisdshu ar funeem.

Kad mums wifas sawas wainas buhtu jausraksta, tad mums leela tafele buhtu waijadstiga; bet mehs paldeews Deewam ari sinam, fur sawas wainas waram aifnest. Jo jebshu mums dauds wainu, Deews muhs tatschu mihle, kad mehs pee wina dehla turamees.

8. Puhlinch par welti.

Wezs sakams wahrds mahza:

Nedohd wifu, kas tew ir!

Netiz wifu, ko tu dsirdi!

Neteiz wifu, ko tu fini!

Nedari wifu, ko tu wari!

Mums tif dauds kreetnu darbu jastrahda, ka gauschi janoschello, kad par welti nopuhlejamees. Kad pee sawa darba tif swezi ween dedsini, bet neko pee ta nenopelni, tad atmet tahdu darbu. Ta ir weltiga laifatehreshana, kad tu peenu mekle kohka, woi afinis rutka, woi gudribu pee gefeem. Meluhds no sibkstuta naudu, kad tu nemahki aminus mihkstus wahrht. Neapsuhds tahdu parahdneeku, kam ne kapeikas wairs naw, tu tif labu naudu metisi pehz sliktas. Merahdi afleem speegeli; kad zilweks tif lepns, ka sawas pascha wainas negrib redseht, winsch tewi kreetni islamahs, kad no wina wainahm runasi. Ko palihds aklam furmim parahdiht

lukturi, fo palihds ar tahdu runaht no debesu-walstibas, kas pehz zita nedsenahs kà pehz mantas? Zfkatru darbu fawâ laikâ; fo palihds peedsehruscham tehwinam runaht no fahstibas, pehrles nebuhs preefschâ mest zuchahm; kad winasch isgulejees, tad runa kahdu wahrdinu ar winu.

Nezet kaki par kutscheri un nezet zilweku tahdâ weetâ, fur winasch naw geldigs. No pluhmehm newar ahbolus taiſiht. Behdas redseht, kad ehrens paleef par mahzitaju, woi kalpone par zemahti. Dasch mahzitajs buhtu bijis labes ſkrohderis woi kurpneeks. Kad Deews kahdam radijumam nowehlejis pa gaisu ſkreet, tad tam dohd ſpahrnus, un kad kahdu par mahzitaju isredsejis, tad tam dohd wajadſigas dahwanas. Nedsen zilweku kaxâ, kas nemahf kautees, nepalihds neweenam us jumta kahpt, kas nokritihs un kaflu lausihš. Sihſchu-drehbes netaiſa no zuchku-ſpalwahm, un zuchkas ne-eemahzahš pijohli ſpehleht, kad winas ari wiſu muhschu mahza.

Tas naw gudrs, kas to grib dariht, fo newar dariht. Behju newar ſagrahbt ar grabbekli un uhdeni newar ſmelt ar ſeetu. — Nedari tahdus darbus, kas naw wajadſigi! Neapſmehre wepri ar taukeem un neslawe lepnu zilweku. Netaiſi drehbes ſiwihm, nenomahle pukes ar pehrwi, nepahrlabo Deewa wahrduš. Neſafeen zilwekam galwu, kad to naw ſadausijis, ne-eepreezini neweenu grehzineeku, kam ſawi grehki naw ſchehl. Ne-eededſini ſwezi, laj ſauli waretu redseht, neruna dauds par to, fo wiſi jau ſin. Nedari nekahdu darbu, kas wairaf maſſa nekâ ir wehrts.

Memuhscham nebuhs strihdetees ar kahdu zilweku par neeku leetahm, jo weens reds padebeschos ratus, ohtrs aitinas. Strihdi newar beigt ar duſmahm, jo kas war uguni isdsehst, kad elji leiſ wirſu, woi ohgles, kad winas ar plehschahm uspuhsch. Ziti laudis labpraht strihdahš; es labaki diwi juhdses eetu kahjahm, laj strihdehm waretu isbehgt, nekâ weenu puswerſti, fur strihdes mani gaida. Kad traku ſuni redſi, tad greeſ

winam zeku, un kad kahds tad tawu bailibu apfmeij, tad nefauz winu par gefi, jo ikweens jau fin, ka tahds ir. Kas eejauzahs strihdês, tas neko laba nenopelnihs; neaisteez dunduru perekli un nemet dakstinus us fawu pascha galwu. Laudis, kas wifâs leetâs eejauzahs, teefcham dara dauds launuma; jo kas fweſchu lauschu zuhkas masga, drihs pats buhs masgajams. Bet wisleelaka dumjiba ir jauktees laulatu lauschu leetâs; tad wini wairs nefaus weens us ohtru, bet abi diwi tewi fous. Kad gribi isehst to putru, ko ziti wahrijuschji, un tew mute fadegs, kas buhs wainigs, kâ tu pats?

9. Parahdi.

Kad wehl biju mas sehns un gahju ffohlâ, tad man kahdu reis nebij griffeta un ari nekahdas naudas weenu nopirkt. Tehwam to faziht nedrihksteju, jo bihjohs ka mani bahrs, ka tikdauds griffetu pasaudeju; jo toreis biju leels palaidneeks. Ko Janzihts nu darihs? Netahk no ffohlas bija bohde, kur weza feewina pahr-dewa reekstus, ahbokus, pehperkofkus, papihru, taseles un zitas tahdas leetas, un es biju redsejis, ka wina daschureis sehneem un meitinahm fawu prezi ari dewa us parahdu. Nu man prahtâ nahza, ka seemas-fwehtfti tuwu klast un es zereju, ka tehws woi zits kahds man tad dahwinahs kahdus grafchinus; kad tagad to griffeli nemtu us parahdu, us seemas-fwehtfteem teefcham fawu parahdu wareſchu lihdsinaht. Gan nebiju it meerigs fawâ firdi, bet fanehmohs duhschâ un eegahju bohde. Griffelis maksaja weenu grafi, un ta laba weza feewina man to ari dewa bes naudas, jo wina mani pasina kâ gohdigu wezaku behrnu — nu man bij parahdi! Bet preezigs nepaliku, firds mani tâ speeda, ka buhtu ko fauna darijis — bet to wehl nestnaju, zif man par to buhs jazeesch. — Nesinu, kas manam teh-wam no mana darba ko tschukstejis ausis, bet drihf dabuju baudiht wina dusmibu. Laj Deews winu par

to fwehti! Wifch bija gohdigs wihrs un fawus behrens ari gribeja audfinaht par gohda-wihreem, tapehz ari mani parahdi frita ftipri uf manu galwu. Wifch man nofkaitija duhfchigu fprediki par parahdeem, fà uf parahdu nent un fagt efobt tuwi radineeki un fà zaur parahdeem warobt eekrist nelaimê, un fà sehns, fàs fchodeen weenu grafi palizis parahdâ, pehz 100 rubulus panems un taps eemests zeetumâ un fawam tehnam un mahtei leelu faunu darihs. Tas bij maktigs fpredikis un man fchodeen wehl aufis rihs, kad to peeminu. Tad wifch mani nehma pee rohkas un fà behgli mani aifweda uf bohdi; bet es ftraigaju ar winu raudadams un fauna pilns, jo man fchkitahs, fa ikweens zilweks redfoht, fa es efobt nehmis uf parahdu. Bohdê tehws aismakfaja to grafi un tad mani laida wakâ fà putnu no flafda. Zif es biju preezigs, fa nu man wairs parahdu nebij! Zif es Deewam apfohliju, fa nemufcham wairs neko nenemfchu uf parahdu! Ta bija laba mahziba un es wianu ne-efmu aismirfis.

Kad wif fchne jaunâs deenâs tahdu mahzibu dabuhtu, tad wineem buhtu leela manta un wini isbehgtu dftihwibâ dauds leelahm behdahm. Deews fwehti manu tehwu par to un laj dohd dauds tahdus tehws muhfufemê, tad wina ne-ees pohftâ blehdibâ; zitadi muhfuf tauta ar wifu fawu peknu un ar wifu fawu papihra-naudu buhs fà nodilis papihrs!

No tahs deenas, fur parahdi mani tà apbehdinaja, es winus efmu eenihdejis tà fà funs kafi; tapehz nebrihnatees, kad tif rupji par wineem runaju. No tahs deenas, fur pats fawu naminu zehlu, wifwairaf par to efmu gahdajis, fa trihs eenaidneeki manâs mahjâs ne-eenahf: parahdi, nefkaidriba un welns; un kad ari tas beidsamajs daschureis pa durwihm woi pa lohgu eelaufees, jo ta weza fchuhfka leen zaur wifmasako zaurumu, tad tatschu tee diwi pirmee (par to pateizohs fawai labai feewai, gohdigam darbam un fklaidram uhdenim) par manu fleegfni naw nahfufchi.

Parahdi firdi tà nospeesch, ka es paschâ seemas-
laikâ trihs juhdses eetu un aismalkfatu weenu kapeifu,
ko kahdam esmu parahdâ. Kad man buhtu parahdi pee
frohdsineeka, woi pee meldera, woi pee schihdina, tad
man tee buhtu kâ sirni kuryès, woi kâ estis gultâ.
Nabadfiba ir gruhsta, bet parahdi ir breefmigi. Araja
Zanzis un wina feewa gan ir nabagi, bet wini ir goh-
digi; bet zilweks, kam parahdi, pats fewi newar goh-
daht, un ziti ari winam nekahdu labu flawu nezels.

Daschi laudis, kâ rahdahs, labpraht dsihwo parah-
dôs; bet es labafi gribetu buht lapfa, kas kwekschu
sohbôs, woi pele puhzes nagôs. Gohdigs zilweks tahdu
maku, kas ar fwekschu lauschu naudu pilns, tur par
flikfaku nekâ tukfschu; winam nepatih? fwekschu lauschu
putru ehst, fwekschu lauschu kreklus walkaht, fwekschu
lauschu sahbakôs apfahrt eet. Kas parahdus mihle,
tas friht nabadfiba, prohti tahdâ nabadfiba, kas ar
kaunu aplampufees.

Daschi no maneem nahburgeem ir pohstâ gahju-
fchi zaur to, ka wairaf istehreja nekâ wareja nopelniht;
wineem naw ne maises, bet wineem jaehd gata. Ta
ir lihpiğa flimiba un dascham fchi flimiba ari peelihp,
kas fewi fauz par kristigu zilweku. Paschu austas dreh-
bes muhsu laikôs wairs naw labas, meitahm jawalka
smalkas fleites un ar pukehm puschfotas zepures,
un tad pehz tahds parahdu rehkenums, kas ir tif garfch
kâ tumfcha seemas=nahts. Kas tà schtalti mihle un
mohdes=drehbes walka un tà lepojahs ar wisadeem wahz-
semes kankareem, tas fawu naudu drihs istehre un paleef
nabags. Kad wardes uspuhschahs kâ wehrfchi, tad pabr-
sprahgst. Daschi laudis eededfina fwezi abejôs galôs un
tad faka, ka esohst bijuschi nelaimigi — kapehz nefaka:
esam bijuschi neprahrtigi tehrmani? Pateesi gruhstafi naudu
prahrtigi isdoht nekâ naudu nopelniht. Dauds laudis
nemuhsham nebuhtu sinajuschi, kas ir truhkums, kad ne-
buhtu tif labi fapratufchi naudu istehreht. Kad wisas
nabagu feewas tif mahzetu ehdeenu wahriht, tad winahm

ari ar wihra maso nopelnu peetitfu! Bet daschi laudis muhsu deenâs ir pa dauds smalki, wini jaw to wairs newar ehst, par fo winu tehwi Deewam pateikufchi. Dasch smahda maifi ar sweestu un pehz winam japeeteef ar kartupekeem, fo nahburga laukâ sadfis. Kam dauds ir, tas dauds war istehreht, bet laj ikweens reds, zil garfch wina defis. Kas astonus kapeikus nopelnijis un tad astonus rubkus istehre, tas ir tif pat gefis kâ blehdis. „Grees sawus swahrkus no sawas wadmalaš“ ir labs padohms: bet no zitu lauschu wadmalaš few swahrkus greeft sahdsibai tif lihdsigi, kâ 6 graschi 3 kapeikahm.

Parahdneeki ari paleef melkuli, jo wini apsohla aismakfaht tahdâ laikâ, no ka jaw sin, ka tad newarehs makfaht; tad apsohla no jauna, ka makfaschoht un melo drihs tif weikli, kâ sirgs mahf eet rikschds. Bet kad parahdneeks paleef par melkuli, kas tad to war leegt, ka us preekschu nemt ir gauschi launs darbs?

56 - 37.555
 Tomehr negribu runaht neweenu bahrgu wahrdinu pret tahdeem gohdigeem laudihm, kas zaur flimibu un nelaimi badu zeesch un tad luhds palihdsibu no saweem draugeem. Bet wispahri man jafaka, ka parahdi ir dsiksch nesflaidrs purwis; laimigs tahds zilweks, kas no tahda purwja atfal war isbrist, bet trihs reis laimigs tas, kas zaur Deewa schelastibu nemuhsham tahdâ purwi naw eebridis. Kas wellu weenreis pee fewis us maltiti luhdsis, tas winu tif lehti no sawa nama wairs neisdshs; labaki ne-eelaides ar tahdu weefi. Kur wista weenreis pautu dehjusti, tur ari drihs ohtru noliks, un kas weenreis us parahdu nehmis, tas drihs nems ohtru reis. Ar kapeikahm zilweks eefahl un ar rubuteem beids; nepaleez parahdâ neweenu grafi, tad tew nemuhsham nebuhs 10 rubuki parahdu.

Kad kahds nakti newar guleht, laj fewim nopehrf kahda parahdneeka gultu, jo tahda gulta laikam buhs sawahdi mihssta, zitadi winsch tur newaretu istureht. Gohdigs zilweks labaki zeesch badu nekâ winsch pee-ehstohs ar paleenehtu naudu; winsch labaki zeetihš, kad

winam rihtle faufa paleef no zeta putefteem, nekà kad frohga papus wina wahrdu ar frihdi pee durwihm usfihmetu. Parahdi gohdigu wihru dur dwehfelè là adatas. Kad es no fawa nahburga tif fchkipeli esmu panehmis, tad nemas ar to tif drohfschi newaru raft là ar fawu, jo weenumehr bihstohs, fa ta man nenoluhst; bet kad es fchkipeli no bohdes buhtu nehmis un sinatu, fa to newaru aismafsaft, tad man buhtu tif leels fauns, fa aiseetu us kalniau un israftu ar to fawu pascha kapu. Bihbele faka: „Re-eseet neweenam fo parahdà“, wina nefaka: „aismafsa fawus parahdus“, bet wina faka: „Iaj tew naw nekahdi parahdi.“ — Kam tad muhsu laifôs wehl waijaga sagt, winsch tif nem naudu us wefsefeem un tad spehle bankroti. Dasch zilweks ne dohmaht ne dohma fawus parahdus lihdsinaht un turklaht par fawu dwehfele nemas nebehda. Tahdi blehschi! Ko tad wini daritu debefis, kad tur buhtu; kas wineem tur wehl fo dohs us parahdu? Bet laikam debefis nemuhscham nebuhs, bet tani weetâ, fur zilweks newar isnahft, kamehr beidsamo ahrtawu nomafsajis. — Bet laudis faka: „Zif wini labfirdigi, naudu nemas neschelö, bet dohd ar pilnahm rohlahm, kas tif winus luhds.“ Zo gan dara, bet ar fweschu lauschu naudu! Nejaufs zilweks, kas sohfi sadfis un tahs eefschas tam Kungam upure. Woi Deewam tahds upuris war patift, kas no grehka zehlees?

Man's padohms fchis: aismafsa tubliht, fo esi pirzis, un fargees no maseem parahdeem! Labaki ir bes wakarina eet guleht nekà ar parahdeem uszeltees. Grehku un parahdu mums arween wairaf nekà meh's dohmajam. Masas istehreschanas wiswairaf mafu tufschö. Nauda ir appala un drihs nowelahs nohst. Zits pehrf tahdas leetas, kas winam nemas naw waijadfigas, un pehz winam tahs leetas japahrdohd, kas winam waijadfigas. Winsch neprahrtigi fawu naudu issehjis un brihnahs, fa winam nabadfiba usaug. Nu mekle naudu fur dabu un apfohla mafsahft leelas prazentes; bet kas zauras

kurpes ar papihru islahvihš? — Winšch nem naudu no Zzika, laj Maufchim waretu lihdsigs palikt, weenu kahju no dubteem iswilzis, ar ohtru jo dšiki min eefšhâ. Kas war no zuhkahn willu zirpt, bet wehl gruhlaki ir parahdus aismakfahht ar tukfchu mafu. Schihdi un pagahni gan labprahht dohd us parahdu, bet wini tik ilgi ween sohfi pluhz, kamehr tai wehl spalwas. Ne=istehre tik dauds un taupi to, kas tew ir, tad tew nebuhs parahdu. Kad tew naudas naw, tad tew ari neko nebuhs pirkt. Neapfohli nemuhscham aismakfahht, kad nestini, woi tew ari buhs nauda.

Nu man gan jabihstahs, ka wifas fchihš mahzibas tik pat labi wareju fludinaht fawam gailim un fawahm wistahm, nekâ tahdeem laudihm, kas eeradufchi to istehreht, kas wineem nepeeder. Nu labi, kas negrib klaufight, tam buhs zeeft; kas labu padohmu nizina, tas fewim nopirks leelas behdas. Tomehr wiseem jauneem laudihm, kas nu tik eefahk dšihwoht, teem wehl ihfu fprediki tureschu fchinis trihs datâs: 1) istehre arween masaki nekâ efi nopelnijis; 2) nemuhscham nenem us parahdu; 3) peemini fchohs labohs wahrds:

Paleenehtas naudas
Dohd behdu raudas!

10. Mahjâs.

Tas wahrds „mahjâs“ man arween tik jauks, ka pulkstenu flana kashu deenâ, bet winšch flan wehl mihligaki un man wehl wairaf pee firds kerahs. Tas weenalgi, woi ta ir buhdina ar falmu juntu, woi stalta pils, tehwa nams ir wifas pafaules labaka weeta. Dsee-dajeet mihligi, juhs swirbulifchi un besdeligas, ap to isredseto weetu, fur mans preeks un mans meers! — Katrs putns fawu ligdu mihle: puhze fawu fagruišchu muhri tur par to jaukako weetu apakfch mehnescha un lapfai tahdas dohmas, ka nekur naw tik labi dšihwoht kâ kalnâ alâ. Kad mans fchkimelis mana, ka nu eet

us mahjahm, tad pahtagas wairs newaijaga, winsch jaw pats dohdahs pilnds rilschds; un man pascham ari tahdas dohmas, ka zelsch us mahjahm ir wifas walsts labafajs zelsch. Labaki redsu fawus skurstenâ duhmus nekâ uguni zitu kauschu kehfi, zif jauki tur stary kohkeem laischahs us augschu! Kartupeki pee mana pascha galda man gahrdaki nekâ zepetis pee swescha, un nekur deewa-kohzinsch tif faldi neohsch kâ manâ dahrsinâ. Kad tu esi zeemâ, tad temi daschureis laipnigi usnems, bet tatschu ne-esi mahjâs, jo „mana fehsta, labaka weeta.“ Zif preezigs kehnsch fawâ pili, tif preezigs es fawâ buhdinâ. Zkattris gailis dseed fawâ mehflu-kaudsê, ikkattris suns paleef par lauwu, kad fawâs mahjâs. Mahjâs war drohschi runaht, jo nekahds eenaidneeks us muhsu wahrdeem negluhn, tur fawu firdi war atwehrt wiseem preekeem. Schini pasaulê dauds jaukas weetas, bet es neko labaka negribu redseht, kâ fawu istabinu, kad katls ar putru burbufo un kakis issteepees pee uguns nurd un mana feewina pee ratina wehrpj un mani behrnini pa istabu lehka, kâ jauni teki. Warbuht wisi to netizehs, bet es dohmaju ka mani behrni ir wisulabakee behrni, wini pa diwi mahrzinahm smagaki nekâ ziti behrni un tatschu mehsh winus nehshajohht tif ahtri nepeefuhstam, ka pee ziteem behrneem. Man schkeet, ka mana feewina zitus behrnus ne pusi no ta laika newaretu aufleht kâ muhsu behrnus un tee winai nemas neapnihst.

To nemas newaru saprast, kapehz tif dauds laudis wakarôs fehsh frohgôs, kad mahjâs waretu dauds labaki fehdeht un tur nemas neistehretu tif dauds naudas. Bet nu wini fehsh dauds stundas pee bairischa un treez neekus un aismirst tohs sawejus mahjâs, kas peekufsch labpraht gribetu eet guleht un ilgodamees us tehwu gaida! Wina nauda friht frohga papus makâ un wina feewai un behrneem peetruhst; bet tas alus, ko par fawu naudu dabu, ir skaidrs geku-peens, furâ fawu gudru prahtu noslibzina. Tahdus wihrekus waijadsetu

nopehrt us tirgus-platscha un teem, kas winus fahrdina un no winu fweedreem dshwo, wajadsetu baudiht pah-tagas resgalu. Krohgi ir muhsu walsts pohsts, laba no wineem mas war runaht un to launu, ko wini darijufchi, neweena mehle newar isteift. Krohgi un schenki ir meerigas mahju-dshwibas eenaidneeki; nabageem tah-das weetas newajaga un bagateem tahs nemas newajaga.

Laj wihrs par to gahda, ka wina nams buhtu laba un fwehta weeta. Tas ir negehla-putnis, kas sawu ligdsu apgahna, un launs wihrs, kas sawu namu pohsta. Laj muhsu nams ir ka masa basniza, pahr wina dur-wihm laj stahw usrakstihst: „Ea Kunga fwehtiba“, laj tur walda mihlestiba, meers un preeks. Laulibas dshwiba gan naw falds medus ween, bet wis gruhstums pasudihst, kad firdis Deewa schehlastiba walda. Wihra preeks laj ir, ka sawai feewai preeku zet, un feewas dohmas laj ir, ka par sawu wihru gahda. Kas ir laipnigs pret sawu feewu, tas ir laipnigs pret fewi paschu. Kad wihrs un feewa abi well pee weenas wirwes, tad katra nastu paleek weegla. Wihrs laj ir sawa nama stuhra afmins, kas wisu namu nes, bet laj naw dsirnu-afmins, kas wisu faspesch. Zeeti un bahrgi wihri laj fewi nemas nefauz par Kristus kalpeem, jo wini pahr-fahpj Kristus baufli. — Bet sinams, nams ari jawalda, zitadi paleek par traku namu un par peedausfichanu wisai walstij. Kad nama-tehws grohschus wairs netur rohkas, tad rati drihs gulehs grahwi. Tahds nams, fur behrni nemahf paklausiht, naw labs nams, tur naw preeks dshwoht, bet behdas. Laimigs tas tehws, kas pee saweem behrneem labpraht dshwo, un laimigi tee behrni, kas pee sawa tehwa laimigi dshwo! — Bet wist tehwi naw gudri, ziti ir ka tas augstajs preesteris Eli, kas sawus behrnus newareja greifi usluhkoht. „Kas rihksti taupa pee saweem behrneem, pats fewim rihksti faseen“ ta Sahlamans faka: „Bahrmahzi sawu dehlu, tad tew buhs preeks no wina un tawai dwehfelei lihgf-miba.“ Jauni kumeki ja=eebrauz, zitadi paleek trafi

firgi. Ziti tehwi arween dusmojahs par saweem behrneem un sawâs dusmâs nestin, fo ar wineem dariht ar lamaschanu un lauschanu, un tahdas mahjas ir lâ elle. Kad pa mas wehja, tad melderim brihwas deenas, bet pa dauds stips wehjsch apgahsch fudmalas. Turi grohschus stingri rohâs, bet ne-eeplesch sirgeem muti, tad labi braukfi. Kad tehws sawu namu walda pehz Deewa wahrdeem, tad engelus pee fewim war usæemt un tee tur dsihwohs lâ sawâs mahjâs, tif labi wineem patiks.

Bet feewai buhs atsiht, ka mahjas ir winas weeta un walsts, jo mahju laime wiswairak stahw winas rohâs. Ea ir nejauka feewa, kas sawu wihru ar sawu garu mehli isdsen no nama. Kahds wihrs sazija us sawu feewu: „Nu fatin weenreis sawu pahtagu!“ t. i. tur muti; tur behdiga dsihwe, fur arween ar tahdu pahtagu plifschina. Weza pasaka stahsta, ka Deews eefahkumâ zilwekeem esohd eedewis 10 mehrus wahrdu, bet feewas tuhliht preeksch fewis 9 mehrus nehmuschas. Tahda plahpa un leelmute sawu wihru tihri traku dara, un kad winsch tad wakarâ skreij us frohgu, tad wina wainiga. Tur behdu dsihwe, fur feewa weenumehr ar sawu wihru barahs un lamajahs. Raj Deews muhs pasarga no tahdahm feewahm, kas lauschu preekschâ ir lâ engeki un basnizâ lâ swehti, bet mahjâs ir welli. Pats gan tahdas ruhktas sahles nemuscham ne-esmu baudijis, bet no wisas firds noscheloju tohs, kas tahdas sahles ehd lâ deenischku maist.

Parahdi man labu nama-tehwi, gohdigu feewu un paklausigus behrnus, un es esmu drohsch, kad ari wisu gadu pa zeku brauktu, ka neko jaukaka neredseschu. Kad man nebuhtu mahjas-weetina, tad wisa pasaule man buhtu lâ leels zeetums. Daschi no maneem nahburgeem sawu tehwiu atstahjuschi un zitâs weetâs sawu laimi mellejuschi; bet amins, kas apwetahs, neapfuhno. Raj Deews wineem tur sweschumâ palihds! Bet kad ari mahjâs eet daschreis deesgan gruhti, tatschu labaki te gribu dsihwoht un nomirt. Warbuht zitâs semês

laudis dšihwo labaki, bet ſcheitan ween es eſmu mahjâs un mahjâs gribu palikt. Es ſaku:

Kas ſawâs mahjâs,
Tam labi klahjahs.

11. Laudis, kas pakrituſchi.

Zilweka likteni neweens neſin lihds wiſſch nomiris. Kas ſchodeen ſawôs ratôs brauz, warbuht rihtâ maſgahs zitu kauſchu ratus. Dehtu ſahgeri mainahs, kas papreekſch augſcham ſtahwejis, warbuht pehz ſtahwehs apakſchâ. Neleij neſklaidru uhdeni teem uſ galwu, kas pee tawa lohga ſtahw, tu neſini, woi tew ari kahdu reiſ nebuhs jaſtahw pee zitu kauſchu lohga. Ur to mehru, ar ko mehſ mehrojâ, mums atkal mehrohs; tapehz dariſim ar nelaimigeem laudihm tâ kâ peeklahjahs.

Kas grib mahzitees, ziſ launa ir zilweka daba, tas laj ſkatahs, kâ laudis dara ar tahdu, kas no laimes trepehm ir nokritis. „Laj kriht“ tâ wini ſauz, „wiſſch nemuſſcham labſ naw bijis.“ Wahrna wahrnai azis ne-iſknahbj, bet zilweks aprihj zilweku un wehl leelahs ſawa darba deht. Kad kahdam wairs ne-eet labi, tad neweens winam nenahſ palihgâ, bet wiſi ſaka ar zeetu firidi: „Winam noteek pareiſi.“ Kad kahds ir nelaimigs, tad wiſi uſ wina ſit. Suns ir noſlihjis un wiſi wina draugi wehl uſleij uhdeni, kohks ir apgahſees un wiſi mekle ſawu zirwi, nams deg, bet nahburgi nahſ pee uguns ſilditees. Zilweka darbi ne-iſdohdahs, tad wiſi draugi winu lama; kad uſ zela pakriht, ziti brauz par wina meefahm; kad nabags palizis, tad wiſi ſauz: „Laj tiſ paleek apakſchâ, buhs wairak ruhmes teem, kas augſchâ.“

Ziſ behdigs liktens, kad tee, kas zilweku pee ſemes ſweeduſchi, nu winu wehl min ar kahjahm, laj tiſ ne-waretu pazeltees! Kas tahdus wahrduſ labpraht dſirdehs: „Tu eſi bijis leels muſkis, zitadi behdâs nebuhtu kritis“ „Kad ſawus lohpus buhtu labi apwaktejis, ſagti

tohs nebuhtu panehmuschhi" „Rad tu nebuhtu pa ledu gahjis, tad ari nebuhtu eekritis uhdeni"? Tawa taisniba, bet woi winsch zaur to sawu sirgu atdabuhš, woi zaur to noslihziš atkol paliks dsihws? Rodiluschuš swahrkus ahtri war šaplehst. Labs padohms ween wehl nam maise issalkuscham.

Dohd man labaki kahdu šchnohri, laj sawas šaplih-fuschas šakas waru šafeet, un lama manu eejuhgu, kad buhšchu mahjās. Dohd manai peekufuschai šehwei drusku aušas un tad laj škreij ahtraki. Laj tawa širds eescheh-lojahs par mani un es tew pateikšchohs, bet melle ari sawâ šeschâ, zitadi tawa šehlastiba man neko nepalihds.

Zilweki, kas no kalna noet, tur šateek ar Šuhdasu. Tee, kam wini papreekšch palihdsejuschi, tagad wineem atmakša ar nepateizibu. Atwasas ahbelei špehku sohğ, kumekšch sawai mahtei nosišsch peenu un tad wini šper ar kahjahm. Dasch war šaziht: „Es tewi esmu mahzi-jis peldeht, un tagad tu mani gribi noslihžinaht.“ Šuns ar asti wehdina, lihds kaulu dabujis, bet tad kohsch to, kas winam dewis. Rad zilweks maiš apehdis, tad aismirst to, kas to dewis. Sweze ziteem dohd gaischumu, bet pate isnihkst degoht. Kas labpraht peemin to labumu, šo ziti winam darijuschi! Škweens šew pašcham tas tuwakajs, ta ir pašaules mahziba. Šapša šehlo sawu ahdu un nemas nedohma šaweem draugeem sawu asti doht.

Gohda wihrs palihds wahjeem, bet mas gohda-wihru štaiga pa pašaules zeku. Kas to dsirdejis, ša kraukli maitai behru-lihdšibu nolasijuschi, kad to gribeja apriht? Un tā dara zilweki, kas gan šaka „Šahda nelaimē!“, bet kriht wiršū, laj tatschu ari kahdu gabalinu no mantas waretu laupihst. Dauds laudis teem grib palihdseht, kam palihdsibas newaijaga; šur jau akmina-kaudse, tur ifkats wehl akmini met flaht. Šif ilgi gafa katlâ, til ilgi draugi pee galda, bet tufsch katls, tufsch galds; bagatam ir dauds radu, bet nabagu pats brahliš

nepasthst. Gaudis labpracht lei uhdni pilnâ muzâ un luhds tohs us maltiti, kam negribahs ehst.

Ari ziti leeli fungi ir gauschi laipnigi pret teem, kas ir pakritusch, kad tif no winu fauleem wehl so war nofrimst. Adwokats un schihdinsch, kas naudu isleene, apfeds nabadstau ar fatweem spahrneem un knahbj tif ilgi, lihds pee wina neka wairs naw. Kad lapsa eenahl putnu-kuhti un saka: „Labriht manas mihlas draudsenes!“, tad wistahm jafargajahs.

Gaudis, kas pakritusch, laj ari pa dauds nebehdajahs, jo wezajs Deews wehl ir dshws, un ir wifu behdigu draugs. Kad ari zits tew nepalihds, tas Kungs tewi neatstahs un neaismirshs, kad us winu gribi palautees. Deewa behrns gan war krist uguni, bet fadegt newar. Tapedz kad no laimes muguras esi nokritis, tad nepaleez grahwi, bet zelees. Johna gan eekrita juhra, bet Deews winu atkal weda us semi un faunums winam nezehlahs no wina juhras=braufschanas.

12. Zeriba.

Pauti ir pauti, bet ziti ari wanflari; zeribas ir zeribas, bet zitas ir neeku=zeribas. Dasch zilweks zere wifu, bet bes prahta. Winsch flatahs pa lohgu un reds, ka labi laiki nahf, jebchu zits it neko nereds. Tomehr tahds zilweks ir labaks beedris, nekâ warda, kas par wifahm leetahm kwarfschke. Ar tahdu beedri labi braukt tumshâ nakti, kad leetus lihst kâ ar spaneem, jo winam lukturs azis un krahfne firdi; tif jafargajahs, ka muhs newed us maldamu zeku. Wina waina ir schi, ka fatwus zahlischus flaita, kad tee wehl naw ispereti un ka siwis pahrdohd, kas wehl naw tihlâ. Winsch zere, ka no swirbula pautem rubeni isnahks, winam wafara jaw flahst, kad tif weenu zihruli dstrdejis. Pateefs, par dascheem laudihm tihri jabrihnahs.

Manš nahburgs, zeenigajs Truhkuma funks, gaida lihds wina bagata tehwa-mahsa nomirs, bet winai tahds

dsihwibas-spehks kà dewineem kafeneem, un es sinu, ka kad ari nomirft, fawam brahka dehlinam neweenu pliku grafi ne-atstahs. Tas nabadstafch, winsch jau it noplihjs tif zaur to, ka fchi weza feewa turahs pee labas wefelibas, tomehr fawu zeribu neatmet; bet kamehr wina sahle wehl aug, wina firgs no bada jaw nosprahgst. Kas us zitu kauschu nahwi gaida, dohmadams no wineem fo mantohft, tas well pee garas wirwes un buhtu labi kad dselschu-kurpes walfatu, tahs tif ahtri nenodilft. Kas zere us fawa rada sahbafeem, kad tas buhs nomiris, tas ilgi war eet ar basahm kahjahm, un kas fawa tehwa=brahka gohwi grib mantohft, tas laj tif nesteidsahs fweestu us maisi smehreht. Kas no zeribas dsihwo, tam plahna putra. Kad Truhkuma Jahnim nebuhtu bagata tehwa=mahfa, tad fawus fwahrkus buhtu nowilzis un kreetni buhtu strahdajis; bet nu winam fazijufchi, ka esohft laimas-behrns, zaur to ir palizis par mulki un pee darba tapat negeld, kà gohwe pee faku-jakts. — Kad kahds Araja Janzim pehz nahwes fo no fawas mantas grib atstahft, tad winsch par to pateikfees, bet winsch luhds, nefaki winam to preeksch laika, jo tad wairs ne-mahzehs tif labi art kà tagad. Tahdas zeribas, kas no zitu kauschu kapeem ifaug, ir fliftas zeribas, winas daschureis kà strikis ap kafflu, pee ka pehz war pakahrtees.

Bet ziti laudis arween tif zere bes prahta un faprafchanas. Laimes-mahte eebrawks pee wineem, wini atradihs dahrsâ pohdu ar naudü, manta wineem lihs no debesim. Alf juhs geki! Utwer tif fawu muti, zepti zahki tur tatschu ne=eeskrees. No miljoneem war-buht kahdureis weenam laima kriht flehpi, bet tuhftoschi eet pohsta neelus zeredami. Kas zere, ka pusi no ta dabuhs, fo ir nopelnijis, un zeturtu daku no ta, kas winam nahkajs, un nefo no ta, fo ziteem us parahdu dewis — tas labi rehkinajis; bet kas zere, ka manta no mehnes us winu kritihjs, tas ir mulkis. — Zeribu nomahle kà feewu, kas atspeeschahs us enkura, bet enkuri wajjaga tureht un wajjaga ari tahdas weetas, fur winsch

war aiskertes. Wiltiga zeriba ir kà muza bes dibens, firgs bes galwas, sohse bes kahjam. Kas gan fawu namu buhwedams eesahf pee junta?

Nezere to, kas nemas newar notikt, nedohma plaut, fur ne-est fehjis, negaidi labkflahschanu, kad labi nedari. Tur nabagu-namâ dshwo wezajs Frijis, kam labas mahjas peeder, winsch tif tahs newar dabuht rohkas; winam radineeks, kas nomirdams tif dauds naudas atstahjis ka ar to wisu walsti waretu nopirkt un weentreif winsch no schihs naudas ari dabuhs fawu daku; bet kamehr fawas mahjas un fawu naudu wehl naw dabujis, winam jaehd nabaga-maise. Kad fawu naudu dabuhs, tad man ari sohlijis doht kahdus pahri tuhkstofschus rubukus; tad nu tagad ar scho apsohlitu naudu fewim uszelschu gaisa-pili un us flohtas-kahtha tur nojahschu. Ak tu gefis! Wehju grabbt gan naw pa dauds gruhti, bet ko tas palihds? Kas wairaf no schihs pafaules dohma dabuht nekà ar fawu rohku-darbu war nopelniht, tas grib wihges lasiht no dadscheem. Kas tahdu meitu preze, kas beskaunigi dshwo un tif mahf puzetees, un zere labu faimneezi dabuht, tas ari waretu sohfi pirkt un dohmaht, ka winam nu laba flauzama gohws. Kas fawus deklus wed us frohgu un dohma, ka winus isaudstnaks par fahrtigeem laudihm, tas min dublôs un dohma, ka wina sahbacki paliks spohschi. Zere ko zeredams, bet kad fawu dehlu suhtisi skursteni, winsch tatschu isnahks melns kà welns. Mahzi fawu behrnu meloht un zere, ka gohdigs zilweks no wina isaugs; leez labaki dunduri darwu-muzâ warbuht winsch tew medu taishs.

Bet kad no wina muhscha runajam, tad ihpaschi jafargajahs no wiltigas zeribas! Kad dshrejs nomirkt, tad tatschu schahds tahds saka: „Nu winsch ir debefis.“ To winam gan war wehleht, bet faziht to tatschu nedrihkt. Dasch zilweks eet pa elles zetu un tatschu dohma nonahkt debefis. Zere us debesu-walstibu, bet pahrbaudi fawu zeribu ar Deema wahrdeem. — Tif weena grunts ir, fur fawu zeribu war uszelt, tas ir

muhfu Kungs Jesus Kristus, fchis afmins dohd stipru
un drohschu zeribu dſihwibâ un mirſchanâ.

13. Kà buhs naudu iſdoht.

Naudu nopelniht naw tif gruhiti, kà naudu labi
iſdoht. Nneweens nepaleef bagats zaur labu pelau, bet
zaur taupibu. Dauds laudis, kam naudas, ir tà bes
prahta, kà zuhſas bes willas; wini ſawus rubukus met
pahh uhdeni, kà behrni gludus afminus. Ko winu tehwi
ar grabbekli ſagrabbuſchi, to wini met nohſt ar ſchli-
peli. Behz ſihſtuta nahſ tehrmanis. No tehrmana lau-
dis ſaka: wina tehws nebija neweenam draugs, kà tif
few paſcham, bet winſch naw neweena eenaidneefs, kà
tif few paſcha. Ta ſtarpiba ſtarp wineem ſchi: wezajs
brauza uſ elli pa leefu zeku, bet dehſ brauz uſ elli pa
trefno zeku. Kad tehrmanis ſawu mantu dabujis, tà
winam iſkuhſt kà ſweeſts ſuna mutê. Wiſas leetas winam
patihſ, winſch ari pirktu elefanti, kad to redſetu: nauda
winam deg kulê, to tif waijaga iſtehreht. Winſch iſtehre
ſawu pelau, kad ta winam wehl nemas naw rohkâs,
winſch nokauj ſawu ſohſi, ſas winam ſelta pautus dehja,
winſch nem uſ parahdu no ſcha un no ta, un kad paleef
nabags, tad ſuhdsahs par ſlikteem laiſeem. Tehrmaneem
laiſi wehl nemuhſcham naw bijuſchi labi, un kad wineem
laiſi buhtu labi, tad wiſai paſauli buhtu launi. Tihri
brihnumſ, kapehz laudis tà ſteidsahs palikt par nabageem!
Naudu dabuht ir deefgan gruhiti, tomehr ziti to iſtehre
kà leelkungi; wini ir leeli kungi bes mantas tà kà kah-
poſtu putra bes kahpoſteem.

Kam daudſ weefu, tam flehte un pagrabs paleef tuſ-
ſchi, un ſas turklaht wehl mahſ trumpeht, tam nauda
iſkuhſt kà ſneegs krahnê. Sauns kahrſchu-trumpetajs
paleef wezs nabags, kad tif ilgi dſihwo. Paſaulê ir
daudſ wairak lohpu, nekâ tee, ſas uſ tſchetrachm kahjahm
eet, un tahdi naw neween ſtarp leeleem kungeem, bet ari
ſtarp ſemneekeem. Puiſchi, kam zitas mantas naw, kà

winu rohku nopelns, tatschu to aisnesš us frohgu. Tã kã wineem nauda rohšãš, tad tuhliht us šhenki, laj papam peknaš netruhktu. Uhdeni dšert neweenu zilweku ne-eetwed šlimibã un parahdõš un wina feewa zaur to nepaleek par atraitni, bet brandwihns un grošš, ko dasch darbineekš zaur riškli laišch, winam ir šiwa nahwe. Bet tur fehšch tahdi kuhtri, dumji un plunduri pee frohga galda un istehre beidsamo prahta drufzinu, kas wineem wehl bija. — Tomehr dohmaju, ka semneeki wehl labaki mahš naudu isdoht kã pilfehntneeki. Pilfehntneeki labu grafi war nopelniht, ko semneekš newar atrast, bet žif wairak winšch ari war istehreht. Dasch semneekš eet us pilfehntu šawu laimi mefleht un zitu neko neatrohn kã šailu nabadšibu un paleek wehl par dšehraju un plihntneeku.

Dascham gan masa pelna, bet winšch ir preezigš kã pele kweešchu apzirni, un žits atkal ar diwreis tif leely pelnu ir behdigš kã šchurka lamatã. Taupigi dšihwoht ir laba leeta, zaur to dasch ar pušrubuli teek tahlaki nekã žits ar rubuli. Žits mahš no šmiltihm putru wahriht, žitam atkal žuhku=gala nedohd treknumu. Žits eet us tirgu un nemahš ko nopirkt; pirzejam waijaga šimš aziš, un šchis ne pušazi neatwer; kad mulki nepirktu, kur tad wiša nelaba preze paliktu? Dasch zilwekš grib wišu par lehtu zenu pirkt un aismiršt, ka daudšreis lehta preze ir nelaba preze un kas lehti eepiržiš, dahrgi aismakšajiš. Kas 5 pautuš pehrš par weenu wehrdinu, tas 4 atradihš šmirdošchus. Dasch pehrš tif masas drufzinas un nemas nešni, ka winam tad dubulti jamakša. Žits ir taupigš pee masahm leetahm un aismiršt leelahš, winšch ir gudrš pee grašcheem, bet mulkiš pee rubukeem. Žits pehrš tahdas leetas, kas winam nemas naw waijadšigas, tapehž ka lehti war eepirkt; woi tad nešni, ka tahda preze, kas mums naw waijadšiga, pa daudš dahrgi aismakšata, kad ari tif weenu kapeiku makša. Šmakšas drehbes nabagam ari naudu iswiš. Dasch zilwekš ir tahdš kã kalejš, kas ar baltu šiškhu šfohteli pee šawa darba eet. Laj tatschu tahda semneeku meita, kas ar šmakšahm kleitehm, huhti

un faules-schirmi apgehrbta, nedohma, ka laudis winu turehs par leelu kundsi; tik dumji laudis naw, ka wini magohna-galwinu turehs par rohfi. Laj meita apgehrbjahs skaidri un gohdigi un wina buhs smufaka pa tahm, kas ar fleitehm pehz jaunas mohdes apgehrbtas un tahs nemahf walkaht. Perz fewim tahdas drehbes, kas tew geldigas, un kad tahs kahdam nepatihf redseht, laj sawas azis aistaisa. Pee drehbehm jau war nomaniht, kahds ir fewischkis, woi labs woi launs.

Mehs wisi sinam, ka nauda ahtri aisskreij, bet laj eet. Slikti gan ir, kad muhsu nauda mums ir ka kalps, kas mums aisbehdsis; bet wehl sliktaki ir, kad wina mums paleef par lungu. Tapehz ne-efi tehrmanis, bet ari ne-efi sikhstulis. Tas zilweks sawu naudu wislabaki mahzahs isdoht, kam ta labaka feewa; jo wihrs gan war naudu pelniht, bet feewa to mahf taupiht. „Gudra feewa us-taisa sawu namu, bet neprahtneeze to nopohsta ar sawahm paschahm rohkahm“, ta Sahlamans faka. Laba feewa ir labaka nekà leela pekna. Laba feewa un mihta wefeliba ir zilweka leelaka manta. — Bet faule schodeen pa dauds karsti speesch us muguru, tapehz ari wairs newaru runaht, bet beigschu ta:

Mu flaweschu fewinas
 Muhsu mihtas lihgawinas,
 Kas mums med' us maisi smehre,
 Behdas wihru preezina,
 Wina apkohpj, aplahpa,
 Bet ar' — naudu drihs istehre.

14. Labi wahrdi par feweahm.

Mehs sawus sirgus peeturejahm pee „labahs fewinas“ un sinam, ka tur laba mahjas-weeta, tapehz kahdu brihtiau pee tahs gribam pakawetees un sawu spalwinu gribam baroht ar wisfaldako tinti. Jo kad Uraja Janzis no tahdas jautas leetas grib rakstih, tad winam ari it jauki jaraaksta.

Tihri brihnumš, žif wezi fakami-wahrđi runa pret feewahm. Bezđs laifđs wihri arween bahrgi runaja ar fawahm feewinahm. Tahđi wezi nejauki fakami-wahrđi ir fchee: „Katrām wihram pee feewas ir diwi labas deenas, weena ir kashu deena, ohtra winas miršchanas deena“, un wehl fchee: „Kam pasuhđ feewa un weens grafis, tam pee ta grafcha leela paspehle.“ Tahđi besfaunigi wahrđi gan neparahda, ka feewas ir no launa, bet wini tif parahda, ka winu wihri ir launi, kas ta fawas draudsenes saimo. Teefa, ka gan ari daschas parleeku launas feewas pasaulē bijuschas, bet žif tuhktoschas ari tahdas bijuschas, ko ar seltu newar atšwert. Bihbelē mehš lasam no weenas Jhsabeles, bet tahš Sahras un Raēles un Rutes ir pulka. Es turohs pee Sahlamana wahrdeem: „Kas feewu atradis, tas atradis labumu un mantojis schehlastibu no ta Kunga.“ Laba feewa nedumpojahš un laudiš no winas neruna, bet weena nifna feewa wišā pasaulē sinama. Bahrypahrim nemohť feewas ir kà engelishči un labakas par daudš wihreem.

Laba leeziba feewahm ir fchi, ka winas tif daudš launa neruna no wihreem, ka wihri no feewahm, jebšchu waretu faziht: „Kas mahťitei labi, tas ari buhs labi tehwinam.“ Seewahm buhs wairaf pazeeschanahš kà wihreem. Winahm mehle gan tahda weikla, bet jaukumā un fkanā ir lihđstigas pulksteneem; tapehž naw jabrihnahš, ka winahm pulkstenu-mehles, kas ahtri kustahš. Bet turklaht nebuhs tif fliktas, jo naw atreebuschahš par tif ruhkteem wahrdeem, ko no winahm runa; un kad winas labpraht ari walda, winu wihri tatschu nedšhwo tif gruhtā wehrđsibā, ka daschi faka; jo kad wihri no feewahm tà buhtu apšpeesti, wini par to nemas tif daudš nerunatu, bet kaunetohš par to ko faziht.

Jhstena feewa ir fawa wihra labaka puse, wina preeš, wina pukite, wina engelihťs, wina firđs-manta. Ar winu dšhwodams winšch dšhwo kà debefis, wina ir mahju gaischums un dwehfeles eepreežinaschana. Kahdu

listeni Deew's winam ari uslistu, kamehr wina dshwo, winsh ir bagats.

Kad wihrs pat's lab's, tad ari seewa buhs laba. Bet ziti wihri newar istift ne bes seewas, ne ar seewu; neprezeti buhdami wini nelaimigi, un kad apprezefschees sawas mahjas dara nelaimigas. Kas laimigs bijis puischu gad's, buhs ari laimigs wihru kahrtâ. Diwi laimigi laulati draugi dshwo preezigi, wini ir kâ Mohsus isluhti, kas diwi no Eskoles upes nefa wihna-ketaru us nesamas kahrt's. Winu preeki ir dubulti preeki un winu behdas tif pa pufei shap; tahda ir winu rehkinaschanas gudriba. Behdu rati naw tif gruhti, kad diwi well, un jo gruhti wini, jo wairaf wini weens ohtru mihle.

Kad laulibâ strihde iszetahs, tad pa leelai datai abeem ir waina, weenâ pufê ir pohds un ohtrâ 20 mahzinas. Kad kahdâ namâ ne-eet labi, tad wihrs tif pat reis wainigs kâ seewa, Zahnis tif pat norahjams kâ Anna. Kad wihram naw faldums, tad naw jabrihnahs, ka seewa paleef ruhkta; kur maieses truhkums, tur ari mihlestibas truhkums, issalkuschu funi weens ohtru reij un kohsch. Bet nabadstiba wiswairaf eejahj mahjâs us wihra muguras, seewas darbs naw maifi nopelniht, bet winai jagahda, ka maise netohp wolti istehreta.

Seewa ta naw, kas nauddu apdser pilsehtâ pee „melna gaita“ woi Stuhru frohgâ. Dashedreis gan reds peedsehruschu seewu, tã gan nejauki isskatahs, bet 99 reis wihrs nahf mahjâs ar reibuli galwâ un lama un fit seewu un behrnus. No seewahm faka, ka pa dauds stahw pee speegelu glahses, bet schi glahse wehl naw tif flakta, ka tahda, kur wihri sawu prahtu apdser. Seewa nesesch frohgâ pee krahfnes, bet wina fehsh mahjâs pee behrneem un winai falst un skatahs us pulksteni (kad tahds tur ir) un brihnahs, kad winas wihrs gan nahfs mahjâs, un rauda ruhktas afaras gaididama. Seewa fehsh mahjâs pee flimas meitinas un wehrpj un ada, kamehr winas lungs eesmehke pihpi un eet sawu zeku, woi nahf mahjâs un barahs ar sawu seewu, ka

labaku wakarinu naw sagahdajusi. Bet ar ko wina to barohs kà wepri, kad winam tik dauds naudas frohgapapum jaupure? Daschâ namâ nebuhtu bahrga feewa, kad winas wihrs nebuhtu dsehreis un plundurs. Kà feewa to gan war istureht, kad ar wisu sawu taupigu dsihwofchanu newar us preefschu tikt, tapehz ka wihrs winai to aisleeds. Wisi paliktu dufmigi, kad wineem maise buhtu jazep bes milteem un putra jawahra bes uguns.

Laudis faka: „Wihrs no salmeem ir tik labs kà feewa no selta“; es to netizu, jo wihrs no salmeem tik pat labs, kà feewa no salmeem. Behteris naw labaks par Greeti. Kur firdis saweenojahs, tur preefi parahdahs. Laudis gan faka: „Laulibas kahrta behdu kahrta“, bet kur tà ir, tur biffes tik pat wainigas kà lindraks. Laulibas medus-mehnesis laj nebeidsahs; kur winsch beidsahs, tur daudsfreis wihrs wainigs, jo wisu medu apehdis; bet kad abi tik grib medu kraht, tad wineem buhs laba dsihwe. Kad kahds dsihwo Kaku pehdu mahjâs, kur winam azis iskasa, tur feewai naw kreetns wihrs, woi wihram naw kreetna feewa. Kad blohds saplihšis, tad kakis to darijis, un kad nelaimē noteef mahjâs, tad feewa wainiga; tee tahdi meli, ka wisa gadâ labakus newar dsirdeht. Sinu gan, ka daschahm feewahm garas mehles, bet tad ir slikti, kad paschi wihri tahs eesahf kustinahht. Bet kad tu faki, ka feewas dauds plahpa, tad luhdsams eij us frohgu un dsirdi wihru runas, kad sihwajs muti eefmehrejis, un kad kahda feewa pasaulē wairaf neefus runa, nekà tahdi wihri, tad laj mani nefauz par Uraja Janzi.

Kahds wezs mahzitajs faka: „Kad tew laba feewa, to esi dabujis no Deewa“ un schihdi faka: „Tas naw wihrs, kam feewas naw.“ Labi, zilwels war labs buht weens pats buhdams, bet tatschu naw labi, kad ir weens pats. Wisa laba un pilniga dahwana nahf no augscheenes. Seewa, kad wina ari naw pilniga dahwana, tatschu ir laba dahwana. Zif laimigas tahdas laulibas,

kur Jesus bija kashās! Laj tif tahda feewa atrohn schehlastibu tawās azis, kas Deewa azis schehlastibu atra-
dufi. Juhs wihri, apsedseet ar mihlestibas mehteli fatwas
feewas wainas. Laj mihlestibas kohks usaug mahju
widu, ka dshwibas kohks usauga Ghdenes dahrsā. Labi
gahjeji — leela fwehtiba; labi behrni — leelaka fweh-
tiba; bet laba feewa — wisleelaka fwehtiba! Tahdu
palihgu mekle, kad tew palihga wajaga, ar tahdu pree-
zajees, kad wina tew dohta, pehz tahdas rauda, kad
wina no tewis aisgahjusi!

Nu wehl runaschu, ko fawā laulibā esmu mahzijeēs:
Lauliba zehlfuees paradihse un atkal turp aishwed. Kad
wehl nebiju prezejees, ne pus tif laimigs nebiju ka
tagad, ar kashu deenu dshwes laime eefahzahs. Kad
pafaulē tif weena laba feewa, tad es tas laimigajs
zilweks, kas winai gredsenu us pirkstu bahsis, un ar
gribetu, laj wina to ilgi walkatu! Deews fwehti to
labo dwehsfeliti! Kad wina tif ar mani war istift, es
winu nemuhscham nesuhstischu prohjam.

Nu dasch fazihš: „Arāja Ganzis gan atkal gribehš
prezetees, kad paliktu par atraitni.“ Un kad es to
daritu, tad jau parahditu, zil laimigs esmu dshwojis
ar fawu pirmo feewu. Es nefazitu, ka ziti laudis
faka: „man japrezejahs ohtru reis, laj kas buhtu, kas
par manecm behrneem gahda“, ne, es prezetohs, laj
man buhtu, kas par mani gahda. Arāja Ganzis nesinatu,
ko weens pats fawās mahjās daritu.

Laulibas kahrta ir laba, wina nahf no debesim,
bet pafaulē ir tahdi gefi, kas no fwehtibas dara lah-
stus. Kas fawu feewinu no Deewa isluhdsees un winu
nehmis ne winas naudas deht, ne winas augstas kahr-
tas deht, ne winas jauka gihmja deht, tas war zereht,
ka Deews winu fwehtihš. Tahdi, kas mihlestibā fa-
weenojahs eefsch Deewa, kas no wina mihlestibu isluh-
dsahs, laj nebihstahs, ka mihlestiba un preeks no wineem
schkirsees.

Tas, kas fawu feewu gohda, redsehs, ka feewa ari winu gohda. Ar to mehru, ar ko winsch mehro, winam ari mehrohs. Tas, kas pee fawas feewinas padohmu prafa, atradihs labu padohma deweju. Seewas daudsreis labu ahtraki fajust ar fawu firdi, nekà wihri ar wifu fawu gudribu. Kad fawas feewas padohmu nedarifi, deewessin woi tad pehz nebuhs schehl? Kas launi runa no feewahm, laj peemin tahs fruchtis, fur winsch sikhdis un laj — launahs. Tahdu, kas fawu feewu fit, waijadsetu nopehrt wifu lauschu preekschâ, un es ari winam wehl weenu labu siteeni usschautu, to man warat tizeht! — Un nu laj schoreis peeteef, tà kà Kaleja Jehzis fazija, kad wifas blohdas bij fklaidri isehdis.

15. Zilwefi ar diwejahdu gihmi.

Labam wihram tif weens gihmis, bet kas ar wilkeem lauz un ar aitahm blauj, neweenam nepatiks, kà ween wellam. Un tatschu dauds laudihm ir diwi gihmi apaksch weenas zepures. Dasch tup pee wistahm un pehz dala laupijuma ar lapsi. Dasch isfkatahs tahds, ka ne sweests wina mutê newaretu isfust, un tatschu mahf uguni fplaut, kad grib. Kahdu reis lasiju awihses no tahdeem fwahrkeem, ko abejâs pusês war walkaht; tas fkröhderis, kas winus schuj, ar teem paliks laimigs. Saku beedris buht un lihds ar funeem sakus dsht, tagad jauna mohde.

Uf dascheem war palautees tif tahli, kamehr winus war redseht, bet tahlaki nè, jo pee ziteem beedreem paleef ziti zilwefi. Pee uguns uhdens wahraks, bet seemâ falsf. Tà ziti dara, paschi nestnadami, kas ihsti jadara, wini kà gailis basnizas tohrnî, kas pehz wehja greeschahs. Wina fudmalas mak katru labibu un pee ifkakra wehja, kà wardes wini war dshtwoht uhdenî un semes wirsû, kà kaki wini arween friht uf sawahm kahjahm un paleef tur, fur wineem sweestu ar maifi dohd. Wini mihle sawus draugus, kamehr teem flehtes pilnas; kad tahs

tuffchas, tad winu mihlestiba aiffkreij kà pele us zitu flehti. Kad lugis taifchs nogrint uhdeni, tad wifas schurkas skreenoht prohjam. Kamehr katls wahrchs, wini fehsh pee uguns, bet kad blohdas tuffchas, tad behds. Tahdus draugus pa fahleem war nopirkt kà renges, bet kas til weenu kapeifu par teem ismakfa, tas fawu naudu welta istehrejis. Pelna ir winu Deews un nauda wineem falda, woi to nu nopelna pee tewis, woi pee tawa eenaidneeka. Wini ir sohfes labi draugi, bet ehd ari labpraht sohfes zepeti. Wini fawas mahtes fwahrkus eegrubstu krahfnè, kad malkas naw; un wini pahrdohstu fawu tehwu, kad pee weza wihra fauleem ko waretu nopelniht.

Ziti atkal tahdi nepastahwigi, tapehz ka arween mekle labus beedrus. Wini peenem ikweenu beedri, laj buhtu zeka wihrs, laj buhtu saglis. Wini ir wifu kauschu tehwu=brahlu=behzni. Wineem weenalgi, fahdus wahrdus wineem faka, woi wineem faka, „eesim us basnizu“, woi atkal, „eesim us frohgu“, wini eet, fur winus wed. Wini kà fahrkti, ko war lohziht kà grib.

Ziti ir skaidri leekuti, gludi kà sutis, kà peedsehru-schee newar taifni stahweht, bet straipale pa labu un pa freifu pufi, winu dshflàs tel Zuhdafa afinis. Medus wineem mutè, bet schulta firdis. Kà kakeem wineem mihkftas pehdas, bet asi nagi tur apflehpti. Kad buhtu weenalgi woi fazitu taifnibu woi melotu, wini tatschu labak melotu, jo meli wineem labaki patihk, kà dubli zuhfahm. Wini peeglaudahs un peelabinajahs ar faldeem wahrdeem, bet fawâ firdi ir tawi eenaidneeki. Sargees no teem, kas no Meluzeema nahk.

Deewabihjigi wiltneeki ir launaki par wiseem, un tatschu winu til dauds kà schurkas labibas spihkeri. Wini no ahrenes balti, bet no eekschpufes melni. Wini wairak bihstahs no mahzitaja nekà no Deewa. Wini isskatak kà deewabihjigi un tatschu no Deewabihjafchanaš neko nestn. Grammata wineem rohflàs, bet wini no tahs dseeda beskaunigas dseefmas. Winu fweht-

deenas drehbes ir ſkaidras, bet ſkatees apakſch ſwahreem, tad buhs melnumis ween. Wahrdi wineem labi, bet darbi zitadi. Daſchureiſ tahdi kà deewabihjigi iſleekahs, laj ſawu nemeerigu ſirdi ar to apmeerinatu, jo wini dohma paſchu Deewu peewilt. Daſchi ſauſchu preekſchâ gauſchi dſenahs pehz Deewa walſtibas, laj laudis winus par ſwehteem turetu.

Wiſi leekuti ir launi laudis un kas ar wineem eelaiſchahs, tas to redſehs. Jo kas Deewu grib peekrahpt, tas ari zilwekus peewils. Patees ne wiſi, kas eet uſ baſnizu, luhds Deewu garâ un pateesibâ, un tee, kas wiſdiktaki dſeeda, naw tee, kas Deewu wairaf flawe un tee, kam tas ſwehtakajs gihmis, naw tee, kas patees ſwehti.

Labaki noſprahdſis ſuns nekâ dſihws leekulis. Kad welns uſ leekuleem ſkatahs, tad wineem ſirds lez no preeka; kriſtigus laudis wiſſch kahrđina, bet ſchohs laiſch meerâ, jo tee winam jau peeder.

Paſaujatees uſ to, mani draugi, kad par taiſnu zeku newar nahkt uſ to weetu, fur grib aiſeet, par maldamu zeku nemas tur neaiſeeſi. Ar leekulibu kahdu brihdi laudis gan war peewilt, bet wiſa wiltiba beidsot atreebjahs pee paſcha leekuka. Laj laudis tewi labaki noſohbo tawas taiſnibas labad, bet laj tewi neſlawe tawas wiltibas labad. Kas katrâ rohkâ neſs dſirnuakmini, newar peldeht par upi; tã ari neaiſees uſ debeſihm, kas leekulibu eelaidis ſawâ ſirdi, jo Deews neuſluhko zilweka gihmi, bet wina ſirdi.

16. Kà war uſ preekſchu tiſt.

Kas grib uſ preekſchu tiſt, tas laj labi ſtrahda; kuhtriba tiſ eedohd nabadſibu ween. No waiga ſweedreem, ween war ſeltu taiſiht, kas no ſweedreem bihſtahs, labumu neredſehs. Muhsu deenas ikweenam ſaws laimesnamiſch jauſzet ar paſcha puhlinu. Labs darbs ir laimes tehws, bet kuhtriba ir wella ſpilwenis.

Uf preekschu tif tas teef, kas sohlus met; nezere, ka ar lehkschanu uf weenreis paliksi bagats. Jo ko palihds wisa kahriba pehz leelas pekna, zaur to rubulishi neaug! Lehnam eet uf preekschu, masa pekna ikdeenâs jaw weenâ gadâ dohd dauds naudas. Namu uszel zaur to, ka almini uf almina leef. Papreeksch mahzees rahpoht, tad eij; papreeksch mahzees eet, tad tez; papreeksch mahzees tezeht, tad ari warefi braukt. Jo wairaf zilweks steidsahs pehz bagatibas, jo masaf to dabu. Steigdamees friht par pascha kahjahm.

Bes naudas andeli eefahkt ir gruhri. Itweenam maise jazep ar teem milteem, kas winam ir; bet kad miltu-mais tuffschs, tad nefauz sewi par maises-zepeju. Tif tad skreij pa gaisu, kad tew spahrni auguschi; frauflis, kam wehl spahrnu nebij, gribeja skreet un pakrita un nolausa faklu. Andeleht bes naudas ir namus muhrecht bes keegekeem un uguni furinaht bes malkas. — Neatmet nekahdu masu darbu, kamehr nesini, woi pee leela darba wairaf nopelni. Weza kehwe ir labaka nekâ tuffsch stallis, reezenis maises labaks nekâ it nekahda maise, weena gulta istabâ ir labaka nekâ tuffscha istaba. Maise ar uhdeni ir zeeta bariba, bet bes maises dshwoht wehl gruhthaki. Mas uguns, pee ka war filditees, ir labaks nekâ leels, pee ka fadegahs. Aita paleef trekna masâ ganibâ, bet leelâ tuffnesi wina nosprahgst. — Kas pa dauds eefahkt, netiks uf preekschu. Diwi mahjas ir kâ diwi krehfli, dasch labi grib apsehstees un friht widu starp wineem pee semes. Kad pa dauds masâ grib eebahst, tad plihsihs.

Kad gribi uf preekschu tift, tad ne-eefahz scho un to, bet paleez pee fawa darba. Tahdi kohli, ko arween pahrstahda uf zitu weetu, auglus nenes. Kad tew scheitan ir gruhri, zitur ari buhs gruhthi. Kehwe neatradihst tahdu weetu, fur nebuhs jastrahda un gohwe neredsehst tahdu fainneezi, kas winu neslauks. Wisur schini pafaulê maise jaehd ar sweedreem waigâ. Daschureis gan ir labi uf zitu weetu eet un zitu darbu eefahkt, bet neskreij

ſchurp un turp iffatru gadu uf zitahm mahjahm un pee ziteem lungeem, jo afmins dauds walſtihts neapſuhno-jahs. Tahds kalpinſch, kas wiſus ſaimneekus pagastâ paſiht, arween buhs tuffch nabadſinſch.

Neturi ſewi pa labu preeſch ſawa darba. Kas ſawu darbu nizina, tas ar ſawu paſcha maiſi barahs. Kalejs, kas no dsirkſtelem bihſtahs, un ſkurſten-flouzitajs, kas duhmus nepazeefch, ir noſchehlojams zilweks. Kad matrohſchi wairs negrib braukt ar fugi pa juhru, tapehz ka uhdeni war palikt ſlapji, kad ſkrohderis wairs negrib ſwahrfus ſchuht, tapehz ka ar adatu war eedurtees pirſtâ, kad ſemneeks wairs negrib art, tapehz ka laukâ ir aukſts laiks, kas tad buhtu ar ſcho paſauli! Tee wiſi neeki, nekaunees ſawa gohdiga darba, nebihſtees par to ka tawas rohkas paleef melnas; woi tad paſaulê naw ſeepez winas nomaſgaht? Ifkats darbs labs, kad wimu tik labi proht ſtrahdaht. Gudrs zilweks ari no dubkeem taiſa naudu; ari ar ſpitiſcheem war dauds nopelniht, kad tik dauds dabu pahrhoht. Kas medu grib, tam naw jabihſtahs no bitehm un rudſus newar ſeht, kad ſahbakus negrib apſmehreht.

Œhini paſaulê ir japhlejahs, bet ar kreetnu darbu un pazeefchanohs gan war uf preeſchu tikt. Strahda labi, tad tew augs ſahpoſti tanî weetâ, fur ziteem nah-tres ween aug. Puhra-weetu uf weenreis newar ufart, bet waga pee wagas jawell.

Tad atwer azis, jo lapſas nofohſch wiſtas, kad ſnausch. Œfi usmanigs, kad ſo gribi nofert. Œekis praſa: „Zif pulkſtens?“ gudrs ſin, ſahds laiks ir. Maſ, kad wehſch puhſch; kad to negribi dariht, tad pats buhſi wainigs, kad tawi graudi paliks nemalti. Deews dohd baribu ikweenam putnam, bet wiſch to tam ne-eeleek ligſdâ; Deews dohd deeniſchku maiſi, bet wiſch to dohd zaur muhſu darbu. Iſpehrz to laiku un zelees agri, jo rihta ſtundai ir ſelta-mute. Kas beidsamajs brauz, wiſus putektus dabu noriht.

Redohma naudu nopelniht ar wiltibu, nepaleez par funi, laj kahdu faulu dabuhtu. Us wella ledu eet ir bailiga leeta, tur war breefmigi křist un řafistees. Kas ar wellu no weena bľohda grib ehřt, tam gara řarote waijadřiga. Redohdees muhřhigâ pohřtâ laizigas peľnas deht, jo kas eelez akâ, laj tur waretu nodřertees? Memuhscham nedari to, par ko tew peľz buhs řchehl. Labaki ir ar basahm řahjahm eet pa labu zetu, nekâ ratôs brauft us elli. Kad pele eeleen lamatâ řpeľi ehřt, tad winai mař labuma no ta. Gohdiga peľna, woi it nekahda peľna, jo peľna ar wiltibu ir muhřhiga pařpehle!

Kur laba preze, tairns mehrs un mehrena zena, tur pirzeji nahř bohde. Bet wilteneeki us preeřřchu neteef, gohdigam wihram labaki isdohdahs. Blehřcha makam ir leels zaurums. Kas řagtas řurpes walka, dabuhs zauras řahjas, kas řuti řadřis, eeraudřihř řřuhřřku řawâs rohľas. Kad blehřis meľle labu peľnu, tad winam padohmu dohdu, laj paleef par gohda wihru.

Mem wehrâ to, ko tu istehre. Laj tawa peľna deewřřin řif leela, kad tu wairaf istehreři nekâ wari nopelniht, tatschu buhři nabags. Leelaka gudriba ir naudu řatureht nekâ naudu nopelniht. Daudř masas peľes apehd pulku labibas, tâ ari daudř masas istehreřchanas makam dara leelu řľahdi. Kad weens mats peľz ohtra isřriht, tad galwa paleef plika, muza drihř paliks tulfřcha, kad til ikkatru minuti weena pilite istef. Kas grib taupigs buht, laj eefahř pee řawas mutes, riľkles zetâ řagti gluhn, alus řruhja leels tehrmanis. Preeřřč řawahm drehbehm mem labu wadmalu, bet řargees no neeku lupatinahm. Meisřteepj řawas řahjas tahlaki nekâ taws deľis řneedi, řitadi tew řahjas řals. Kas wifu řawu peľnu nes us muguras, woi řawâ wehderâ, tas mantu neřakrahř. Nauda ahtri aiřřkreen, bet kad tu winai wehl taiři řpahrnus, ko břihnees, řa wina drihř prohjam.

Ne-efi naudas fahrigs, jo tahds arween nabags; bet dsenees us preefschu tift, jo nabadsiba naw nekahds labums un gohds. Nopelni zif waredams, esi taupigs zif waredams un tad dohdi zif waredams. Ne-efi taupigs Deewam un wina walstibai ko doht, ko Deewam dohfi, tas tew naw pasudis, bet nes auglus tà spahr-kafê. Dari tà! un nu Uraja Janzis wehle wiseem jauneem eefahzejeem, kas grib us preefschu tift, labas laimes un ilgu dshwofchanu.

17. Redseschu, woi wareschu.

Scho mahzibu dohdu wiseem laudihm, jo neweens nestn, ko war dariht, kad naw mehginajis. Kas arween faka: „To newaru“, tas paleef dublòs, bet kas faka: „Redseschu, woi wareschu“, tas fawus ratus iswell no bedres. „Redseschu, ko wareschu“ tà lapfa fazija, kad funi winai dsinahs us pehdahm, un redsi wina ismuka. „Redseschu, ko wareschu“ faule fazija un drihs pawafara seemas-lungu eemeta upê. „Redseschu, ko wareschu“ jaunajs zihrulis fazija un pazehlahs gaisâ un fkehja par wiseem laukeem. „Redseschu, ko wareschu“ mahf dariht leelas leetas.

Ko weens zilweks darijis, to ohtrs ari warehs dariht, un dasch ari to war dariht, ko neweens wehl naw darijis. Kad til gribi, tad zeku jaw atradisi. Ustizees Deewam un strahda kreetni un skatees, woi kalni nekustinafees. Teem drohscheem pafaule peeder, Deems palihds teem, kas paschi few palihds. Negaidi us laimi, iffatrs fawas laimes kalejs. Negaidi us zitu lauschu palihdsibu, bet laj tawas stipras rohkas tew palihds. Kad lapfa faweem behrneem grib doht zahlu-zepeti, tad paschai zahlî us mahjahm janes. Labi draugi sakim newar palihdscht tezeht, kad funi winu dsen. Pascham faws mais us fudmalahm jawed, negaidi, lihds ziti tawu darbu darihs.

Neraudi par to, ka tew gruhti eefahkt un ka neko no ziteem ne=esi mantojis. Kas etiki papreefsch baudijis, pehz atradihs, ka medus ir jo falds. Dasch kaufmanis fawu andeli eefahzis ar pusrubuli un tagad winam rati un firgi.

Nesafi: „Schini weetâ zilweks newar laimigs palikt“, jo kad tu ari stalli buhtu peedsimis, tad tatschu ne=esi firgs. Zilweks ar gudru prahtu un spehzigu rohku tur paliks laimigs, kur ziti weenâ nelaimê dshwo. Sinams jaspeeschahs un japuhlejahs, jo pluhmehm ir kauli un rohjes aug ehrkschu krumâ. Kuhtrs zilweks gul gultâ un winam fahp wehders, bet labs strahdneeks ir wefels un paleef bagats. Kuhtrs zilweks apfehshahs pee upes un gaida, woi wina ne=issiks, bet „Redseschu, woi wareschu“ peld pahri un nonahkt us fawu weetu.

Ikweens, kas newar us preefschu tikt, greesch wainu us ziteem, kas winam preti stahw. Bet mundra pele atrohn zaurumu, kad ari kakis istabâ. Labs strahdneeks arween atrohn labu darbu un peknu. Dasch zilweks ir dohmajis, ka tahs jaunahs maschihnes strahdneekam maifi atræms, bet nekâ, wineem wehl labaka pekna, kad tif proht ar maschihnehm strahdaht. „Zil tagad gruhti laiki“ tâ dasch runa; teescham tam, kas fnausch, laiki arween paleef gruhtafi.

Dasch newar us preefschu tikt tadeht, ka negrib us ko labu greestees. Wisgruhtafi ir tohs pirmohs rubulus eefrahtees. Atmet alus-glahsi un eefahz strahdaht un tad nes fawu peknu us spahrkasi un redsesi, kahds wihrs tu paliksi! Nabags paleef arween nabags, kad pats dohma, ka winam tahdam japaleef. Bet zilweks no wisdsilakas nabadstibas war iszeltees, kad tif tuhliht eefahkt un negaida lihds pa wehlu. Papreefsch strahda un tad dusi. Kad jauns wihrs gudri strahda un taupigi dshwo, tad winam wezumâ nebuhs jaet ar kuli ap kallu. Wiswairaf jafargajahs no stipreem dsehreeneem; uhdens tas stiprafajs

dsehreens, jo winsch war dsicht dsirnu-afminus. No alus-
un brandwihna-naudas drihs war uszelt namu.

Kad ko laba gribi dariht, tad faki: „Redseschu, ko
wareschu.“ Masâ katlâ tif pat labi war wahriht kâ leelâ.

Bet deemschehl labs padohms pee dascheem laudihm
ir ka fehlla us afmineem issehta. Gohwi war mahziht
septinus gadus un tatschu wina newarehs dseedaht
„Gohds Deewam ween ar pateikshan.“ Dasch zilweks
gul, kad winam jaar un tad rauda plaujamâ laitâ;
winsch wifus kartupekus apehd wakarâ un brihnahs, ka
pee brohfasta wairs nedabu. Dauds kalpi natw taupigi
un gudri, tapehz nabagu flaits wairojahs. Kad wini
tif to gribetu taupiht, ko it wolti istehre, wini nemuh-
scham ne-eetu no magasthnes maisi luhgt. Tapehz faki
arween: „Redseschu, ko wareschu!“

18. It neprachtigi laudis.

Dasch zilweks ir tif mulkis, ka nestn, kas ir leelajs
A un kas ir masajs a, un tatschu daschi wehl neprachtigi
par winu. Jo winsch stn, ka kartupeki neaug pee koh-
keem, un rudsus no ausahm war isschirt, ko daschi leeli
smalki lungi nemahf. Lasiht winsch nemahf, bet winsch
mahf art un plaut un mahf istift ar sawu pelnu; bet
dauds lauschu to nemahf. Kad zilweks nemahf lasiht,
tad ir slikti; bet kad nemahf strahdaht, tad wehl sliktaki.
Es gan gribetu, ka ikweens mahzetu lasiht, rakstiht un
rehkinaht un es nedohmaju, ka zilweks pa dauds war
mahzitees, bet ar wifu mahzibu zilweks war palikt ne-
prachtigs. Dasch mahf lasiht un rakstiht un tatschu ir tif
neprachtigs kâ Jantscha teltsch, kas sawu pascha mahti
nepastihst. Kas mahf lasiht un rakstiht tam ir eerohtschi,
ar ko war strahdaht; bet kas ar scheem eerohtscheem ne-
strahda, ko tee winam palihds? — Ikweenam to buhs
mahzitees, kas winam ihsti waijadstigs. Sirgam neko
nepalihdsetu, ka mahzitohs pa gaisu skreet, winam pee-
teef, kad mahf rikschos pa zetu eet. Semneeks laj mah-

zahs, kas pee semkohpibas peeder, kalejs laj mahzahs
 firus apfalt, fainneeze laj mahzahs maist zept un putru
 wahriht, masgabt un lahpiht. Araja Janzis eedrohschi-
 najahs faziht, ka tahdi wihri un feewas, kas fawa
 amata-darbus neproht, ir it neprahtigi laudis, kad ari
 faproht pa wahziski woi franziski treekt, woi flaweeri
 spehleht. Daudsreis jafaka:

Zehzihts gahja dauds fohlâs,
 Leels gekis pahnahza mahjâs!

Kad zilweks eekriht uhdeni, winam wairaf palihdsehs,
 ka mahf peldeht, nekâ kad wifus augstus rehkenus war
 isrehkinaht. Behrni daudsreis tahdas leetas mahzahs, kas
 nemas naw waijadfigas, bet tahs waijadfigas neproht.
 Zkweens laj turahs pee fawa darba un laj paleef meisters
 pee fawa darba. Laj Behteris mahzahs geografiju un
 zitas gudribas, bet laj neaismirst art un plaut; laj Trih-
 nite manis pehz mahzahs flaweeri spehleht, bet laj pa-
 preefsch mahzahs sekas adiht un kreflus schuht. Redsi,
 Zeina-Zndrikis ar feschahm meitahm un mehrenahm mah-
 jahm, bet neweena nemahf rohku pee darba list, jo winu
 mahte paliktu flima, kad Alma Sofija dabuhtu farkanas
 rohkas pee weschas masgafchanas, woi kad Tehdora
 Emilija eetu dahrsâ kahpostus israweht. Winas til mahf
 runaht par jaunahm mohdehm un sin, kahdus salbetus
 un kahdas hutes tagad walka Parihse — wai! tam wih-
 ram, kas tahdu kundsi few par feewu panem. Zeina-
 fainneeze mani gan labi nolamatu, kad dsirdetu, ko no
 winas faku, bet es tatschu faku, ka wina un winas mei-
 tas ir neprahtigas, gauschi neprahtigas, jo winas to
 nesin, kas buhtu waijadfigs.

Muhfu deenâs itweens rengis fewi fauz par filki un
 ifkatra Fehwite dohma, ka wina zeeniga stahweht Feisara
 stalli, ifkatra tauku-swezite fewi tur par fauli, kas pa-
 fauli apgaismo. Bet kad tahds wihrinfsch ar smalkeem
 fwahrzineem un pulsteni westes-Feschâ un speekiti rohlâs,
 bet ar tuffchu galwinu dohma, ka laudis winu nepasihs,

lahds ihsti ir, tad winsch neprahtigs, it neprahtigs. Winsch pats fewi tur par leelu fungu, bet neweens zits winu par tahdu ne-eeredf. Skrohderi gan mahf geki jauki ispuschoht, bet wihru wini nemahf taist. Romahle dstrnu-akmeni zil gribi ar dseltenu-pehrwi, winsch tatschu nepaliks par Hollandes-feeru.

Kad laudis sawu naudu isdohd us leelahm rentehm un dohma zaur to dauds nopelniht, tad wini neprahtigi laudis. Kad laudis us wekseem nem naudu no schideem un paganeem un dohma ar to us preefschu tift, tad wini neprahtigi. Kas sawu naudu aines us frohgu un dohma, ka papus winu leela gohdâ tur, kad winu kâ mihlu draugu apfweizina, tas gan it neprahtigs; papus gudriba schi:

Kam nauda, tas laj apfeschahs,
Kam naw, laj prohjam wasajahs!

Maisi ne-eeleef lamatâ peles baroht, bet peles kert; schenki naw zelti strahdneeem par labu. Slikta aka, fur uhdens jaeleij; schenkis naw labs draugs, jo winsch tew wisu atnem un neko neatstahj kâ padfiras. Kas tohs par draugeem tur, kas winam wehle apfestees un flubina tif dsert, tas ir neprahtigs, it neprahtigs.

Dasch zilweks fewi issauz par leelu tautas-draugu un attihstischanahs-meisteri, kas tif tautas labumu ween mefle; bet kas tahdu tehwinu nepasihst un nemana, ka tif pascham ween draugs un tif mulku naudu grib fakraht sawâ makâ, tas ir neprahtigs, gauschi neprahtigs.

Kas zitam ko laba dara un gaida us pateizibu, kas seelmutehm dohma muti aishahst, kas wiseem laudihm grib dariht pa prahtam, kas zere, ka faunas mehles labi runahs, zil tas neprahtigs! Tee kas pasauli pasihst, winai neustizahs; kas tad ustizahs strga nageem un funa sohbeem? — Kas sawas mahjas un sawus darbus palaisch saweem gabjejeem un dohma, ka tee winam par labu strahdahs, tas ir neprahtigs, it neprahtigs.

Bele sîn, kad kakis naw flehtë, un gahjeji sîn, kad fainneeks naw mahjâs. Kad meisters naw flaht, tad sekti ar darbu nesteidsahs. Pascha azis, pascha rohkas un kahjas ir tee labafee kalpi mahjâs. Tee, kas gul gultâ un dohma ka winu darbi tohp dariti, tee ir neprahthigi, it neprahthigi.

Tee, kas plihthe un rihj un brihnahs par to, ka winu maks paleef tuffsch, par to gan nebrihnitohs, kad wineem tif drufzin gudribas buhtu. Kas no nekahrtigas dsihwes gaida wewelibu un labflahschanu, tas mekle abholus pee preeschu=lohkeem. Tas, kas frohgâ laimi mekle, kahpj us kohku siwis sweijoht. Wisu tahdu lauschu gudribu waretu eeleet weenâ pautu tschaumalâ, wineem tif buhtu jaaiseet us Leijputras=semi, kur zilweks guledams rubli par deenu nopelna. Tahdi ir kâ ohdes, kas tif ilgi ap swezi danzo, lihds fadeg. Ba tees, kad flinki un dschreji dohma us preeschu tift, kad sawas rohkas eebahsch biffchu keschâ un sawu degunu tscharkâ, tad paschi parahda, ka ir neprahthigi, it neprahthigi.

Kad redsu jaunu kundst, kas us sawas galwas nes puku=dahrju un us sawas meefas boh dneeka jaunalahs drehbes un dohma, ka wisi laudis ar atwehrtu muti us winu skatahs, tad esmu drohsch, ka ta ir neprahthiga, it neprahthiga.

Ari tahdi laudis, kas Deewa wahrdu apfmeij un ir tif gudri, ka wineem tizibas nemas newaijaga un ka paschi gudrati par wiseem praweefcheem un apustukeem, manâs azis ir neprahthigi, it neprahthigi. Kas reds kâ faule uslez un nolez un pee tahs nemana Deewa pirkstu, tas ir akls kâ kurnis un winam waijadsetu dsihwoht apafsch semes. Man rahdahs, ka Deews ar mani runa ifkatrâ pukitê, ka winsch mani laipnigi usluhko ifkatrâ swaigsnitê, ka winsch ar mani runatu ifkatrâ wehsmînâ un mani norahtu ifkatrâ wehtrâ. Tee laudis, kas no Deewa neso nemana, daudfrei fawi fauz

par gudreem, bet es winus fauzu par gekeem, jo „tee
 geki runa fawâ firði: Deewa newaid.“ Aitas sin,
 kad leetus nahk, besdeligas nomana, kad seema klahk,
 zil fluktaks par tahdu lohpinu ir zilweks, kas dsihwo
 apaksh Deewa rohlahm un winu tatschu neredš! Tâ
 dascham zilwekam wiša galwa gudribas pilna un tatschu
 winsh ir neprahiggs, it neprahiggs!

-30
Zelgawâ,
druckts pee J. W. Steffenhagen un behla.

—
1878.